

แนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน
จังหวัดนครปฐม

โดย
นางสาววรมน เหลืองสังวาล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2561

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

โดย
นางสาววรมน เหลืองสังวาล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2561
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

THE IMPLEMENTATION GUIDELINES THAT AFFECT TO SUCCESS OF BANG
RAKAM SENIOR SCHOOL , BANG LEN DISTRICT NAKHON PATHOM PROVINCE.

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Arts (Public and Private Management)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2018
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

หัวข้อ	แนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุ
	ตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
โดย	วรมน เหลืองสังวาล
สาขาวิชา	การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญา มหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวรรยา ธรรมอภิพล

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.จุไรรัตน์ นันทานิช)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ เกษภูาลักษณ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวรรยา ธรรมอภิพล)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เสรี วรพงษ์)

59601308 : การจัดการภาครัฐและภาคเอกชน แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทบัณฑิต

คำสำคัญ : โรงเรียนผู้สูงอายุ, การดำเนินงาน, ผู้สูงอายุ

นางสาว วรมน เหลืองสังวาล: แนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวรรยา ธรรมอภิพล

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ และศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่ม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ครูใหญ่ ประธาน ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ คณะกรรมการแกนนำร่วมขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำและสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ทีมวิทยากรจิตอาสาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ รวมทั้งสิ้น 57 คน โดยใช้เครื่องมือ แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง และแบบสังเกต ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จะนำมาตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลแบบสามเส้าด้านวิธีการ วิเคราะห์เนื้อหา สรุป และนำเสนอผลการศึกษารูปแบบการพรรณนาความ

ผลการศึกษา การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำตาม POSDCoRB ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผนงานมีการกำหนดวันการจัดประชุมร่วมกันทุกหน่วยงานเป็นประจำทุกเดือนอย่างชัดเจน 2) การจัดหน่วยงานมีการกำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน และการกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน 4 หน่วยงาน 3) การจัดบุคลากรตามจำนวนที่เหมาะสม 4) การอำนวยความสะดวกโดยการส่งการและประสานงานไปยังหน่วยงานต่างๆในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ 5) การประสานงานร่วมมือกันทั้งองค์กรภายในและภายนอก 6) การรายงานผลการปฏิบัติงานทางวาจาเป็นประจำทุกเดือน และ 7) งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานเขตสุขภาพที่ 5 และองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ คือ 1) งบประมาณไม่เพียงพอ 2) จำนวนบุคลากรไม่เพียงพอในอนาคตที่ต้องดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติม สำหรับปัจจัยความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ประกอบด้วย 6 ปัจจัย คือ 1) มีผู้นำการเปลี่ยนแปลง 3 คน ที่มีความทุ่มเท เสียสละ มุ่งมั่น และเห็นผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นหลัก 2) มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานไว้อย่างชัดเจน และมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง 3) การมีส่วนร่วมกันในการดำเนินงานของหน่วยงานภายใน หน่วยงานภายนอก และผู้สูงอายุ 4) มีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งทั้งภายในและ

ภายนอก 5 หน่วยงาน 5) มีการเรียนรู้ และทบทวนจุดแข็ง จุดอ่อน สิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนาในการดำเนินงานให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง 6) มีองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำหนุนเสริมในการดำเนินงาน

ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำและองค์กรที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงใช้ในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด อีกทั้งโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งอื่นๆสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนตนเองให้ประสบความสำเร็จต่อไป

59601308 : Major (Public and Private Management)

MISS WORAMON LHUNGSANGWANG : THE IMPLEMENTATION GUIDELINES THAT AFFECT TO SUCCESS OF BANG RAKAM SENIOR SCHOOL , BANG LEN DISTRICT NAKHON PATHOM PROVINCE. THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR SAWANYA THAMMAAPIPON

This research aims to study operation, problems and obstacles in the operation of Bang Rakam Senior School, study the success factors in the operation of Bang Rakam Senior School. Conducting study by using qualitative research, in-depth interviews with non-participants observation methods and focus group. The main key informants are consultants of Bang Rakam Senior School, headmaster, president, director of Bang Rakam Senior School, working committee of Bang Rakam Senior School and member of Bang Rakam Senior School, volunteer lecturer of Bang Rakam Senior School, a total of 57 person. Research instruments are semi-structured interview and observation. The data was checked with methodological triangulation, content analysis, conclusion and present descriptive research results.

The study of Bang Rakam Senior School operations are based on the POSDCoRB theory that consisted 7 step. 1) Planning that is scheduled for the meeting every month with all departments. 2) Organizing that have structure every department, Segmentation and clear assignment 4 department. 3) Staffing that appropriate number of personnel. 4) Directing that have for success of the operations. 5) Coordination between internal and external departments. 6) Reporting that verbal report of performance every month. 7) Budgeting support by office of the ministry of public health, Health District Office 5 and Bang Rakam Sub-district Administration Organization and problem, obstacles in the operation of Bang Rakam Senior School, 1) Insufficient budget 2) Insufficient personnel that if there are additional activities in the future. The success factor of Bang Rakam Senior School include 6 factors. 1) Change leader 3 persons who have dedication, sacrifice, commitment and focused on benefits of the elderly mainly. 2) Work goals clearly defined and continuous activity. 3) Participation in internal organizations, external

organizations and the elderly. 4) Strong internal and external social networks. 5) Learning and reviewing strengths, weaknesses, things that should be improved and developed in operations continuously. 6) Bang Rakam Sub-district Administration Organization supports the operation.

These study results are beneficial to Bang Rakam Senior School and can be applied to improve performance to gain maximum benefits and efficiency. Also, it can be adopted in organizations involved to support and create development opportunities for other senior school. Moreover, senior school can apply these finding to their operations afterwards.

กิตติกรรมประกาศ

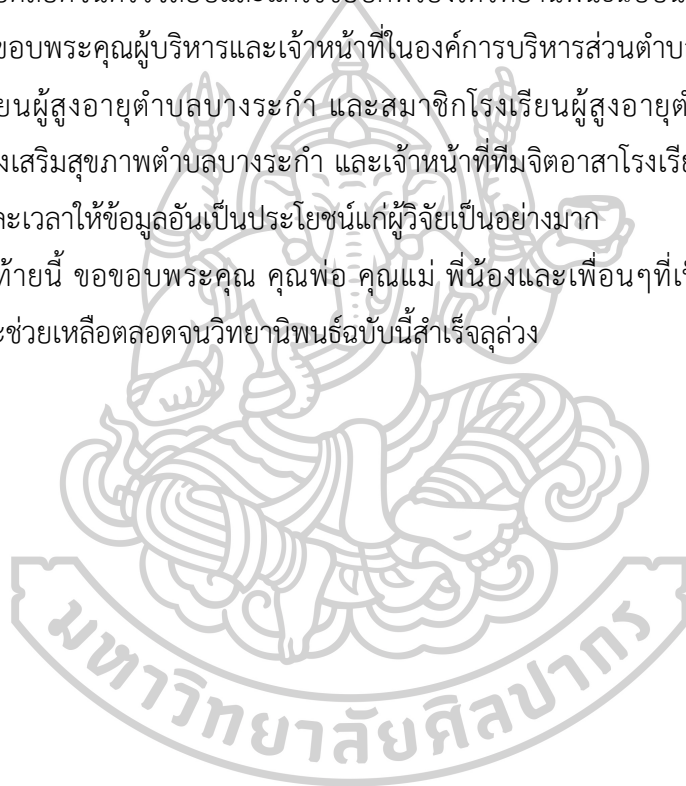
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความอนุเคราะห์ และการสนับสนุนจากบุคคลทั้งหลาย
เหล่านี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สวรรยา ธรรมอภิพล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิโรจน์ เจษฎาลักษณ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร. เสรี วรพงษ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่เป็นผู้ให้คำแนะนำและชี้แนะแนวทางในการ
ดำเนินการวิจัยตลอดจนตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ คณะกรรมการ
บริหารโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ และสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ เจ้าหน้าที่
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ และเจ้าหน้าที่มจิตอาสาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ
ทุกท่านที่ได้สละเวลาให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างมาก

สุดท้ายนี้ ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ พี่น้องและเพื่อนๆที่เป็นกำลังใจที่สำคัญในการ
สนับสนุน และช่วยเหลือตลอดจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

วรมน เหลืองสังวาล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
ขอบเขตการศึกษา.....	3
ขั้นตอนของการศึกษา.....	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุ.....	8
แนวคิดทฤษฎีการดำเนินงาน.....	14
แนวคิดทฤษฎีความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ.....	22
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่.....	31
กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	32

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล.....	34
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	35
ส่วนที่ 1 การดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ	35
ส่วนที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ.....	46
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	52
สรุปผลการศึกษา.....	52
อภิปรายผลการศึกษา.....	56
ข้อเสนอแนะจากการศึกษา.....	64
รายการอ้างอิง	66
ภาคผนวก.....	68
ภาคผนวก ก	69
ภาคผนวก ข.....	73
ประวัติผู้เขียน.....	74

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบองค์ประกอบแนวคิดทฤษฎีการดำเนินงาน	21
--	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมโลกได้เริ่มเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ(Aged Society) ในปี ค.ศ. 2006 โดยมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 10 หลังจากนั้นประชากรโลกสูงวัยเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วมาก โดยเพิ่มขึ้นด้วยอัตราสูงถึงร้อยละ 3.1 ต่อปี โดยในปี ค.ศ. 2016 ประชากรโลกประมาณ 7,433 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปประมาณ 929 ล้านคน ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 12.5 ของประชากรทั้งหมด และมีแนวโน้มว่าจะมีประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในขณะที่ประเทศพัฒนาแล้วได้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์(Complete Aged Society) ไปแล้วทุกประเทศ ประเทศที่กำลังพัฒนากำลังมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยที่บางประเทศได้กลายเป็นสังคมผู้สูงอายุแล้ว และหลายประเทศกำลังจะกลายเป็นสังคมผู้สูงอายุอีกในไม่ช้า การเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุจึงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับประเทศต่างๆทั่วโลกในปัจจุบัน (United Nations, 2016)

ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ(Aged Society) เป็นปีแรกเมื่อ ปีพ.ศ.2548 โดยมีสัดส่วนประชากรสูงอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 11 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16.5 ของประชากรทั้งหมด อัตราการเกิดที่ลดลงอย่างมากในช่วง 2-3 ทศวรรษที่ผ่านมาทำให้สัดส่วนของประชากรวัยเด็กลดลงอย่างมาก โดยในปี พ.ศ. 2559 สัดส่วนของประชากรวัยเด็กลดลงเหลือเพียงร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมด และจากความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์ ทำให้คาดประมาณว่าในปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์(Complete Aged Society) เมื่อมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 20 ของประชากรทั้งหมด และในปี พ.ศ. 2574 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมสูงอายุระดับสุดยอด(Super Aged Society) เมื่อมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 28 ของประชากรทั้งหมด (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2560)

จากการที่ประเทศไทยมีอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรผู้สูงอายุทุกปี และสภาพครอบครัวไทยที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีต จากที่เป็นครอบครัวขยายมีคนหลายรุ่นอาศัยอยู่ในครัวเรือนเดียวกันได้แปรเปลี่ยนเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น จึงทำให้ผู้สูงอายุต้องอาศัยอยู่ตามลำพังขาดผู้ดูแล และอาจทำให้ผู้สูงอายุเกิดความรู้สึกว่าชีวิตไร้ค่าไร้ความหมาย สถานการณ์ของผู้สูงอายุไทยจึงเป็นที่น่าวิตกกังวล การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุจึงจำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับมาตรการต่างๆของรัฐเพื่อที่จะทำให้ผู้สูงอายุได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง โดยบุคคลที่มีบทบาทที่สำคัญ ได้แก่ สมาชิกในครอบครัว

ชุมชนและท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีภารกิจในการดูแลผู้สูงอายุ รวมทั้งการส่งเสริมสนับสนุน และแสวงหาความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายเพื่อให้ผู้สูงอายุมีพื้นที่ในการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน เพื่อให้ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าและความสำคัญของตัวเอง พร้อมทั้งชุมชนจะได้ประจักษ์ในศักยภาพและพลังของผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี และมีความสุข (อนันต์ อนันตกุล, 2560)

โรงเรียนผู้สูงอายุ เกิดจากแนวคิดที่ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และพลังของผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุจึงเป็นรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ และกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะมีเรื่องที่ผู้สูงอายุสนใจและมีความสำคัญในการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนทักษะชีวิต ความรู้ที่มีความจำเป็น โดยวิทยากรที่มีจิตอาสาหรือจากหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องในขณะเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ผู้สูงอายุจะได้แสดงความสามารถศักยภาพ โดยการถ่ายทอดภูมิความรู้ประสบการณ์ต่างๆที่สั่งสมมาแก่บุคคลอื่นๆเพื่อเป็นการสืบสานภูมิปัญญาให้คงคุณค่ากับชุมชน ซึ่งการสร้างพื้นที่ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุจะต้องอยู่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น และภาคีเครือข่าย นอกจากนี้การเกิดขึ้นของโรงเรียนผู้สูงอายุยังมีความสอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2552) และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ข้อเสนอเชิงนโยบายในเวทีการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติปี 2553 และ 2556 และแผนระดับชาติหลายฉบับที่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาศักยภาพของบุคคลอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559) การจัดตั้งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุ มีความหลากหลาย ทั้งสถานที่ รูปแบบ และวิธีการ โดยสถานที่ดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ อาจเป็นอาคารเรียนเก่าของโรงเรียนที่เลิกกิจการ อยู่ในชมรมผู้สูงอายุ ภายในวัด บ้านของผู้ริเริ่มก่อตั้ง สถานที่ราชการ หรือจัดตั้งในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ การจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในระยะเริ่มแรกอาจเป็นเพียงการรวมกลุ่มเพื่อพบปะพูดคุยกัน แล้วจึงค่อยๆเริ่มมีรูปแบบที่ชัดเจนมากขึ้น มีกิจกรรมที่หลากหลายตามความต้องการของผู้สูงอายุ หรืออาจเป็นการขยายกิจกรรมจากที่มีการดำเนินการอยู่แล้ว เช่น ศูนย์บริการสังคมแบบมีส่วนร่วม ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ ศูนย์สามวัย ธนาคารความดี เป็นต้น ส่วนรูปแบบการศึกษาและกิจกรรมนั้นโรงเรียนผู้สูงอายุไม่มีรูปแบบและกิจกรรมที่ชัดเจนขึ้นอยู่กับบริบทของพื้นที่ ความต้องการของผู้สูงอายุ และหน่วยงานที่เป็นผู้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นมา (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2560)

ในหลายจังหวัดของประเทศไทยได้มีการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้น เช่นเดียวกับจังหวัดนครปฐมได้ดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำเมื่อปี พ.ศ.2559 ซึ่งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งหนึ่งที่ได้เห็นถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ โดยมีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 5 และจากการดำเนินงานที่เข้มแข็งและประสบความสำเร็จ จึงทำให้ได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบ เขตสุขภาพที่ 5 และมีหน่วยงานของรัฐอื่นๆเข้ามาศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำอีกเป็นจำนวนมาก

จากความเป็นมาข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาถึงแนวทางการดำเนินงาน และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ รวมทั้งปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำและองค์กรที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปพัฒนาปรับปรุงใช้ในการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด อีกทั้งโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งอื่นๆสามารถที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนตนเองให้ประสบความสำเร็จต่อไป

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

ขอบเขตการศึกษา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตเชิงพื้นที่

พื้นที่ศึกษาในครั้งนี้คือ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2. ขอบเขตเชิงเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ว่ามีการดำเนินงานอย่างไร และมีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เป็นโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีความเข้มแข็ง และประสบความสำเร็จในการดำเนินงานจนได้รับคัดเลือกให้เป็นโรงเรียน

ผู้สูงอายุต้นแบบ เขตสุขภาพที่ 5 ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้มีการประยุกต์ใช้แนวคิดกระบวนการดำเนินงาน “POSDCoRB” ของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick นำมาประยุกต์ใช้เพื่อศึกษาการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

3. ขอบเขตเชิงผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 3.1 ที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
- 3.2 ครูใหญ่หรือประธานหรือผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
- 3.3 คณะกรรมการแกนนำร่วมขับเคลื่อนและสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
- 3.4 ทีมวิทยากรจิตอาสาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

4. ขอบเขตเชิงเวลา

ดำเนินการศึกษาตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2561 – เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2562 รวมระยะเวลา 9 เดือน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม และการสนทนากลุ่มในเดือนมกราคม พ.ศ. 2562

ขั้นตอนของการศึกษา

การศึกษาแนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีขั้นตอนดังนี้

1. การศึกษาแนวคิดทฤษฎีการดำเนินงาน แนวคิดทฤษฎีความสำเร็จของการดำเนินงาน โรงเรียนผู้สูงอายุ ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุ และศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมา กำหนดกรอบแนวความคิดในการศึกษา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม
4. การสรุปผลการศึกษาและนำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาความภายใต้กรอบแนวคิดการศึกษา
5. การเสนอแนะ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
2. ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
3. ทราบถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม
4. ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม สามารถนำไปใช้พัฒนาและปรับปรุงการดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนให้โอกาสในการพัฒนาของโรงเรียนผู้สูงอายุ
5. โรงเรียนผู้สูงอายุแห่งอื่นๆ สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตนเองให้ประสบความสำเร็จต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ

การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ ตั้งแต่การวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงาน และการจัดทำงบประมาณ ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งได้แก่

1.1 การวางแผน (Planning : P) คือ การกำหนดแผนการปฏิบัติงานและวิธีการปฏิบัติงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ ไว้ล่วงหน้าเกี่ยวกับสิ่งที่จะต้องปฏิบัติว่ามีอะไรบ้าง และปฏิบัติอย่างไรบ้าง เพื่อให้งานบรรลุเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.2 การจัดหน่วยงาน (Organizing : O) คือ การกำหนดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงาน และการกำหนดอำนาจหน้าที่อย่างชัดเจน ของโรงเรียนผู้สูงอายุ

1.3 การจัดบุคลากร (Staffing : S) คือ ความเพียงพอในการจัดสรรบุคคลมาดำเนินงาน ให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุ รวมถึงการส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

1.4 การอำนวยการหรือการสั่งการ (Directing : D) คือ การควบคุมบังคับบัญชา การควบคุมการปฏิบัติงาน และการควบคุมดูแลการปฏิบัติงานในฐานะผู้นำของหน่วยงานต่างๆ ในการดำเนินงานให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุ

1.5 การประสานงาน (Coordinating : Co) คือ การประสานงานกิจการด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือที่ดีและนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันของโรงเรียนผู้สูงอายุ

1.6 การรายงาน (Reporting : R) คือ การรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุ ได้รับทราบผลความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของงานอย่างสม่ำเสมอ

1.7 การงบประมาณ (Budgeting : B) คือ การจัดทำงบประมาณ การจัดทำบัญชีการใช้จ่าย และควบคุมตรวจสอบการเงินและทรัพย์สิน ในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ

2. โรงเรียนผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุ หมายถึง โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

3. ปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ

ปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ที่ทำให้การดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ตามคู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุของกรมกิจการผู้สูงอายุ ประกอบด้วย

3.1 การมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ มีผู้นำที่ทุ่มเท เสียสละ และมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ ให้แก่โรงเรียนผู้สูงอายุ

3.2 การมีเป้าหมายชัดเจนและมีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง คือ การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน โดยเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันของคณะกรรมการหรือแกนนำของโรงเรียนผู้สูงอายุ

3.3 การมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของในโรงเรียนผู้สูงอายุร่วมกัน

3.4 การมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง คือ การสร้างเครือข่ายทางสังคมภายในกลุ่มหรือในสมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุด้วยกัน และการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน องค์กรภายนอกอื่นๆ ที่เข้มแข็ง เพื่อเป็นการประสานพลังในการทำงานร่วมกัน

3.5 การมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง คือ การทบทวนตนเอง และการสรุปผลการทำงานเป็นระยะ เรียนรู้จุดแข็ง จุดอ่อน สิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น และนำมาพัฒนากระบวนการทำงานของโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

3.6 การมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม คือ การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการผลักดันให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเกิดขึ้น และสามารถดำเนินการไปได้อย่างราบรื่น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวนแนวคิด ทฤษฎี วรรณกรรม ตำรา วารสาร เอกสาร บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อช่วยในการกำหนดกรอบแนวคิดให้แก่ผู้วิจัยทั้งก่อน การตัดสินใจในการทำวิจัย ระหว่างการดำเนินการทำวิจัย และภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทำวิจัย เนื่องจากการนำเสนอผลการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นการแสดงให้เห็นถึง ประเด็นหรือหัวข้อที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาวิจัยนั้นได้มีผู้กระทำการศึกษาวิจัยมาแล้วมากน้อยเพียงใด และผลการศึกษาวิจัยของผู้ที่ได้กระทำการศึกษาวิจัยมาแล้วนั้นได้ข้อสรุปที่มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยง กับประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษาอย่างไร การสืบค้นข้อมูลจากผู้อื่นที่ได้ทำการศึกษาวิจัยมาแล้วนั้น จึงเป็น“องค์ความรู้”ที่มีความสำคัญในการนำมาเป็นกรอบแนวคิดทางทฤษฎี ซึ่งการทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะช่วยทำให้ผู้วิจัยมีการจัดระเบียบข้อมูลที่ได้ และสามารถนำไปใช้เป็น ประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยต่อไป โดยการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยได้ทบทวนเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุ
2. แนวคิดทฤษฎีการดำเนินงาน
3. แนวคิดทฤษฎีความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุ

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ

ในปี 2564 ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ โดยข้อมูลจากสำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติระบุว่า ในปีดังกล่าวซึ่งเป็นปีสุดท้ายของ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) สังคมไทยจะมีประชากรอายุ 60 ปี ขึ้นไปถึงร้อยละ 20 ของประชากรไทยทั้งหมด โดยมีความสวนทางกับจำนวนเด็กเกิดใหม่ที่น้อยลง อย่างต่อเนื่อง ในมุมหนึ่งขณะที่ภาครัฐมุ่งเน้นการยกระดับประชากรวัยเด็กและวัยทำงานให้เป็น ทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างมากคือ ส่งเสริมให้มีบุตรในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่พร้อม

เพื่อที่จะรักษาโครงสร้างประชากรให้สมดุล จนมีการตั้งคำถามขึ้นกันว่า "จะทำได้จริงหรือไม่" เพราะคนรุ่นใหม่ทุกวันนี้ต้องเผชิญกับภาวะกดดันทางเศรษฐกิจและสังคม รายจ่ายที่มากขึ้น ความคาดหวัง และการแข่งขันที่สูงขึ้นมากกว่าคนรุ่นก่อนๆ อีกทั้งยังรักอิสระ แต่อีกมุมหนึ่งนั้น คนวัยเกษียณที่ยังต้องมีชีวิตอยู่ต่อไปอีกหลายปีย่อมไม่อาจถูกละเลยได้ จึงนำมาซึ่งการจัดตั้ง "โรงเรียนผู้สูงอายุ" ที่ถูกพูดถึงกันมากในระยะเวลาหลังๆ โดยกรมกิจการผู้สูงอายุอธิบายไว้ว่า เป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ต้องการให้ผู้สูงอายุมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต เกิดจากแนวคิดที่ตระหนักถึงคุณค่า ความสำคัญ และพลังของผู้สูงอายุ โดยอาศัยบทบาทของท้องถิ่น หรือชุมชนระดับพื้นที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมบริหารจัดการ ดังนั้นด้วยหลักคิดที่ว่า "ผู้สูงอายุมีคุณค่าและมีศักยภาพ ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้สังคม และส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้สูงอายุ" จึงนำมาสู่แนวคิดการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุขึ้นในหลายพื้นที่

เพื่อให้ผู้สูงอายุใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี มีความสุข และมีความสุขสอดคล้องกับแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 - 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2552) และพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ข้อเสนอเชิงนโยบายในเวทีการประชุมสมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติ ปี 2553 และ 2556 และแผนระดับชาติหลายฉบับที่ได้ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนาศักยภาพของบุคคลอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่มีประโยชน์ จึงเกิดเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุ

โรงเรียนผู้สูงอายุ จึงดำเนินการภายใต้แนวคิดการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุให้มีศักยภาพ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้เรียนรู้ พัฒนาทักษะการดูแลตนเอง โดยจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดที่ว่า "ผู้สูงอายุมีคุณค่าและมีศักยภาพ ควรได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีส่วนร่วมเพื่อทำประโยชน์ให้แก่สังคม มีการส่งเสริมการเรียนรู้ให้ผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตปัจจุบัน และเพิ่มโอกาสการรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน" และการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต้องเป็นแบบมีส่วนร่วม โดยทุกภาคส่วน "ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมสร้าง" มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การจัดการเรียนรู้ให้ผู้สูงอายุเพื่อทำให้ผู้สูงอายุมีความสุข เกิดทักษะในการดูแลตนเอง มีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังนั้นโรงเรียนผู้สูงอายุ จึงเป็นรูปแบบหนึ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษา การพัฒนาทักษะเพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่ผู้สูงอายุสนใจและเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ช่วยเพิ่มพูนความรู้ ทักษะชีวิตที่มีความจำเป็น โดยวิทยากรจิตอาสาหรือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และในเวลาเดียวกันก็เป็นพื้นที่ที่ให้ผู้สูงอายุได้แสดงศักยภาพ

โดยการถ่ายทอดภูมิปัญญาความรู้ประสบการณ์ต่างๆที่สั่งสมมาแก่บุคคลอื่น เพื่อสืบสานภูมิปัญญาให้คงคุณค่ากับชุมชน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2559) หรือกล่าวได้ว่า โรงเรียนผู้สูงอายุ คือ ลักษณะกิจกรรมที่สถาบัน หน่วยงานหรือชุมชน จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพผู้สูงอายุผ่านการถ่ายทอดความรู้ อย่างเป็นระบบ ที่ผู้สูงอายุเรียนรู้อย่างสนุกสนาน รื่นเริง โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุคือ

1. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ
2. เพื่อส่งเสริมการพัฒนาตนเอง การดูแล คุ้มครอง และพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
3. เพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายและจิตใจ
4. เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม
5. เพื่อเสริมสร้างศักยภาพ คุณค่าภูมิปัญญาผู้สูงอายุให้เป็นที่ประจักษ์และยอมรับ
6. เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงสืบทอดต่อไป

นอกจากนี้โรงเรียนผู้สูงอายุที่ดี จะต้องมีความสมบัติดังต่อไปนี้ 1) มีการจัดการเรียนการสอนที่ดี 2) ได้รับการยกย่องจากสังคม/ชุมชน หรือได้รับการประกาศเกียรติคุณจากสังคม 3) เป็นแหล่ง/สถานที่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนเข้าไปศึกษาดูงาน หรือเข้าไปเรียนรู้เป็นประจำ 4) มีการบริหารจัดการโดยสถาบันการศึกษา/สถาบันวิชาชีพ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2560)

2. โครงสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ

โครงสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ ตามคู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุของกรมกิจการผู้สูงอายุ (2559) การขับเคลื่อนการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพ ควรมีองค์ประกอบดังนี้

2.1 ที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุ การจัดตั้งที่ปรึกษาของโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นกลยุทธ์ในการสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีส่วนร่วมในการรับรู้การดำเนินงาน และเป็นใบเบิกทางให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งมีผลต่อการสร้างความน่าเชื่อถือในการทำงาน และถือเป็นการสร้างพันธมิตรในการทำงานที่ดีเยี่ยม ซึ่งที่ปรึกษาของโรงเรียนผู้สูงอายุ อาจเป็นฝ่ายส่งเสริม หรือ ฝ่ายฆราวาส เช่น นายอำเภอ ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นักวิชาการหรือข้าราชการเกษียณ เป็นต้น

2.2 ครูใหญ่ หรือประธาน หรือผู้อำนวยการของโรงเรียนผู้สูงอายุ องค์ประกอบนี้เป็นส่วนสำคัญอย่างมากและถือเป็นหัวใจหลักของการขับเคลื่อนงาน โดยผู้ที่จะทำหน้าที่เป็นครูใหญ่หรือประธาน หรือผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะเป็นแกนนำที่เป็นผู้ริเริ่มงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ที่ได้รับการยอมรับและศรัทธาจากกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกัน ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการประสานงานและรังสรรค์กิจกรรมต่างๆของโรงเรียน

2.3 คณะกรรมการและแกนนำร่วมขับเคลื่อน เป็นอีกหนึ่งเงื่อนไขของความสำเร็จ เพราะกลไกหลักในการขับเคลื่อนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยการกำหนดจำนวนคณะกรรมการหรือแกนนำร่วมขับเคลื่อนขึ้นอยู่กับสภาวะการดำเนินงานที่ หรือแบ่งงานภายในโรงเรียนผู้สูงอายุแต่ละแห่ง

2.4 ทีมวิทยากรจิตอาสา เป็นเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของโรงเรียนผู้สูงอายุ เนื่องจากใช้ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีอยู่เป็นตัวขับเคลื่อนในการทำให้กิจกรรมต่างๆของโรงเรียนดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น วิทยากรจากสมาชิกกลุ่มผู้สูงอายุด้วยกัน ข้าราชการบำนาญ พระสงฆ์ รวมถึงการขอความอนุเคราะห์วิทยากรจิตอาสาจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ทั้งในลักษณะเครือข่ายทางสังคม เช่น กศน. ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร รพ.สต. โรงพยาบาลสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ในแต่ละจังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

3. หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุ

หลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งคู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุของกรมกิจการผู้สูงอายุ (2559) ได้มีการกำหนดหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ โดยมีกรอบหลักสูตรการเรียนรู้ดังนี้

3.1 ชื่อหลักสูตร : หลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (โรงเรียนผู้สูงอายุ) กรอบหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 3 กลุ่มวิชา คือ

3.1.1 วิชาชีวิต (ในสัดส่วน50%ของวิชาทั้งหมดที่เรียน) หมายถึง ความรู้ ทักษะที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในการนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.1.2 วิชาชีพ (ในสัดส่วน30%ของวิชาทั้งหมดที่เรียน) หมายถึง แนวทางการส่งเสริมความรู้ ทักษะด้านอาชีพที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุ

3.1.3 วิชาการ (ในสัดส่วน 20% ของวิชาทั้งหมดที่เรียน) หมายถึง การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ

3.2 จำนวนชั่วโมงที่เรียนตลอดหลักสูตร

3.2.1 ระยะเวลาเรียน 3 เดือน เรียนสัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 4 ชั่วโมง

3.2.2 เรียนไม่น้อยกว่า 48 ชั่วโมง แบ่งเป็นภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

3.2.3 ผู้เรียนไม่ควรเกินห้องละ 25 คน

3.3 การประเมินผล

ใช้แบบทดสอบ คู่มืองาน วัดความพึงพอใจของผู้เรียน และมีผลการประเมินไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

3.4 ผลที่คาดหวัง

ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี อยู่อย่างมีศักดิ์ศรี มีศักยภาพ และพึ่งพาตนเองได้นานที่สุด

4. โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ได้ดำเนินการก่อตั้งขึ้นภายใต้แนวคิดการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตเมื่อวันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ.2559 มีที่ตั้งอยู่ที่ 143 หมู่ 3 ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุในเครือข่ายโรงพยาบาลหลวงพ่อเป็น โดยใช้งบประมาณจากแผนงานเร่งรัดและผลักดันการพัฒนาคนตลอดชีวิต ผลผลิตประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับบริการสุขภาพที่เหมาะสม กิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัย ซึ่งเป็นงบประมาณที่ทางโรงพยาบาลหลวงพ่อเป็นได้ทำการของบประมาณมาจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานเขตสุขภาพที่ 5 โดยได้รับความร่วมมือของหลายหน่วยงานในชุมชน ได้แก่ ชมรมผู้สูงอายุตำบลบางระกำ องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบางระกำ และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบลบางระกำ มีแนวคิดพื้นฐานการดำเนินงาน คือ ผู้สูงอายุมีคุณค่าและศักยภาพควรได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีส่วนร่วมทำประโยชน์ให้กับสังคม โดยเชื่อมโยงกับประสบการณ์ของผู้สูงอายุ สารการเรียนรู้จะต้องทำให้ผู้สูงอายุสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน จึงได้มีการกำหนดมีวิสัยทัศน์ คือ ส่งเสริมและพัฒนา

คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ตำบลบางระกำให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน และมีพันธกิจดังนี้ 1. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพและเพิ่มศักยภาพผู้สูงอายุด้านกาย อารมณ์ และจิตใจ 2. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคมและประเทศชาติ 3. ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างคุณค่าทางภูมิปัญญาของผู้สูงอายุ การใช้ภาษา และการเรียนรู้ให้ทันเทคโนโลยี การดำรงชีวิตในสถานการณ์ปัจจุบัน 4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาครัฐ สังคม องค์กรเอกชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้กับผู้สูงอายุ โดยมีวัตถุประสงค์ คือ 1 เพื่อเสริมสร้างการพัฒนาตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุ 2. เพื่อเสริมสร้างสุขภาพที่ดีของผู้สูงอายุทั้งด้านร่างกายและจิตใจ 3. เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสร้างสรรค์ประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม 4. เพื่อเสริมสร้างคุณค่าทางภูมิปัญญาของผู้สูงอายุให้เป็นที่ประจักษ์และยอมรับ 5. เพื่อส่งเสริมภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ดำรงสืบไป โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีจำนวนนักเรียนในโรงเรียนผู้สูงอายุทั้งหมดตั้งแต่แรกเริ่มจนถึงปัจจุบันประมาณ 50 คน นักเรียนทั้งหมดจะเป็นผู้สูงอายุที่มีช่วงอายุอยู่ในระหว่าง 58 – 82 ปี มีการประชุมและดำเนินการทำกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆทุกวันที่ 10 ของเดือนโดยจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 5 ซึ่งจะเน้นกิจกรรมป้องกันการหกล้ม สมองเสื่อม และการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ โดยการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ เป็นการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ และมีสาธารณสุขเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการดูแลสุขภาพ โดยฝึกทักษะการใช้ชีวิตในวัยสูงอายุ การฝึกการทรงตัว การเคลื่อนไหวไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ลดการติดบ้านติดเตียง จึงทำให้ผู้สูงอายุพึ่งพิงผู้อื่นลดลง (สุจิตรา จันทพงษ์, 2559)

กล่าวโดยสรุปว่า โรงเรียนผู้สูงอายุจำเป็นต้องดำเนินการตามแนวทางการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในการดำเนินกิจกรรมหรือบริหารงาน โดยจะต้องทำให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าในตนเอง เนื่องจากจะทำให้ผู้สูงอายุในโรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น และส่งผลให้การดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุประสบความสำเร็จ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในเรื่อง แนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยโรงเรียนผู้สูงอายุมีหน้าที่ในการดูแลตามสิทธิของผู้สูงอายุ

แนวคิดทฤษฎีการดำเนินงาน

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการดำเนินงานของนักวิชาการท่านต่างๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ทฤษฎีการดำเนินงานของ Henri Fayol

วันชัย มีชาติ (2557) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการดำเนินงานของ Henri Fayol ซึ่งมีชีวิตอยู่ในช่วงปี ค.ศ. 1841-1926 เป็นชาวฝรั่งเศส นักเศรษฐศาสตร์และนักทฤษฎีทุนนิยมเสรีแนวใหม่ (neoclassical economic) ในปีค.ศ. 1860 เมื่อเขาจบการศึกษาอายุได้ 19 ปี ได้เข้าทำงานที่บริษัทเหมืองแร่ชื่อ Compagnie de Commentry-Fourchambeau-Decazeville หลังจากนั้นเขาได้ขึ้นดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการในช่วงปี ค.ศ. 1888-1918 และเขาได้เขียนหนังสือซึ่งได้รับการตีพิมพ์เมื่อปี ค.ศ. 1916 ชื่อ Administration industrielle et générale หรือ หลักการบริหารอุตสาหกรรมที่ได้นำเสนอเกี่ยวกับหน้าที่การจัดการ (Management Functions) โดยได้สรุปเป็นทฤษฎีว่า การทำงานที่อยู่ในสภาวะที่ต้องใช้คนจำนวนมากในการทำงาน หัวใจของการบริหารจัดการเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายนั้น มีกระบวนการจัดการงานประกอบด้วย 5 ประการ คือ “POCCC” ซึ่งได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การประสานงาน (Coordinating) การสั่งการ (Commanding) และการควบคุม (Controlling) ซึ่งหลักการด้านการจัดการของ Fayol นั้น เป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้จัดการในองค์การเป็นอย่างมาก Fayol ได้กล่าวอีกว่า หลักการของเขาสามารถเปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับการนำไปใช้ประโยชน์ในงานต่างๆ หลักการของ Fayol จึงมีลักษณะเป็นสากลสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1 การวางแผน (Planning : P) คือ การกำหนดสิ่งที่องค์การต้องการบรรลุในอนาคต และวิธีการในการดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จ การวางแผนมีลักษณะสำคัญ อันได้แก่ มีความเอกภาพ (unity) มีความต่อเนื่อง (continuity) มีความยืดหยุ่น (flexible) และมีความกระชับชัดเจน (precision) การวางแผนจะมีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์อนาคตขององค์การ

1.2 การจัดองค์การ (Organizing : O) คือ การพิจารณาการแบ่งงานภายในหน่วยงานว่าใครควรทำอะไร องค์การควรประกอบด้วยหน่วยงานย่อยเท่าใด และหน่วยงานย่อยควรทำหน้าที่ใดที่จะสามารถทำให้องค์การบรรลุผลสำเร็จ

1.3 การสั่งการ (Commanding : C) คือ การมอบหมายหรือการกำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานตามที่ต้องการ ผู้ที่จะสามารถสั่งการได้จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องคน มีความสามารถจัดการผู้ที่ไร้ซึ่งความสามารถให้ออกไปจากองค์กร มีความสามารถที่จะยกตัวอย่างที่ชัดเจน มีความสามารถสรุปผลการทำงานที่ผ่านมา ไม่มีความหมกมุ่นกับรายละเอียดมากเกินไป และสามารถเชื่อมโยงคนกับงานเข้าด้วยกันได้

1.4 การประสานงาน (Coordinating : C) คือ การสร้างความกลมกลืนในการปฏิบัติงานขององค์กร โดยการให้ทุกส่วนขององค์กรมีการทำงานเชื่อมโยงเข้าด้วยกัน เพื่อให้ได้เป้าหมายตามที่องค์กรต้องการ ซึ่งการเชื่อมโยงกิจกรรมต่างๆขององค์กรเข้าด้วยกันนั้น เป็นการสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกันในองค์กร

1.5 การควบคุม (Controlling : C) คือ การตรวจสอบการดำเนินการขององค์กรเพื่อให้เป็นไปตามแผนที่ตั้งไว้ การควบคุมจะมีความเกี่ยวข้องกับการวางแผน โดยการควบคุมจะพิจารณาถึงข้อผิดพลาดและจุดอ่อนเพื่อทำการหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข

2. ทฤษฎีการดำเนินงานของ Harold D. Koontz

Hill, Charles W. L.;McShane, and Steven Lattimore (2008) ได้ร่วมกันเขียนหนังสือชื่อ Principles of management ซึ่งได้มีการเขียนเกี่ยวกับ process of management ของ Harold D. Koontz และได้มีการเรียบเรียงเป็นภาษาไทยโดย ปฏิญญา ธรรมเมือง Harold D. Koontz เป็นศาสตราจารย์ของการจัดการธุรกิจที่มหาวิทยาลัยแห่งแคลิฟอร์เนีย โดยเขาได้สำเร็จการศึกษาปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยเยล และเริ่มเป็นนักวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในปี 1936 ฮาโรลด์ ดี. คูนต์ซ (Harold D. Koontz) ได้กล่าวว่าการบริหาร คือ การทำงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยอาศัยทรัพยากรทางการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และเวลา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการปฏิบัติงาน และยังได้กำหนดกระบวนการบริหารไว้ 5 ประการ คือ “POSDC” ซึ่งได้แก่ การวางแผน (Planning) การจัดองค์การ (Organizing) การจัดบุคลากร (Staffing) การสั่งการ (Directing) และการควบคุม (Controlling) อธิบายได้ดังนี้

2.1 การวางแผน (Planning : P) คือ กระบวนการในการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ นโยบาย โครงสร้าง และวิธีการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในอนาคต โดยผู้บริหารต้องมีความสามารถที่จะพยากรณ์เหตุการณ์ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และมีการตัดสินใจเลือกทางที่ดีที่สุดมาปฏิบัติ เพื่อทำให้เกิดความแม่นยำในการคาดคะเนผลที่จะได้รับให้มีความใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด

2.2 การจัดองค์กร (Organizing : O) คือ การกำหนดรูปแบบโครงสร้างขององค์กร จัดระบบและระเบียบการทำงานขององค์กร เพื่อให้เกิดความสะดวกในการมอบหมายงาน หรือ การสั่งการ และมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานอย่างชัดเจน ซึ่งเป็นการหลีกเลี่ยงการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน

2.3 การจัดบุคลากร (Staffing : S) คือ การจัดคนเข้าทำงาน หรือการบริหารงานบุคคล เป็นการจัดการเกี่ยวกับบุคคล เริ่มต้นตั้งแต่การสรรหา คัดเลือกบุคคลเข้าปฏิบัติงาน การดูแล บำรุงรักษา การแต่งตั้ง โยกย้าย การพัฒนา จนถึงพ้นจากการปฏิบัติงาน จึงเป็นกระบวนการบริหารจัดการทั้งหมดที่มีความเกี่ยวข้องกับคน หรือบุคลากร ทำให้สามารถปฏิบัติงานให้กับองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.4 การสั่งการ (Directing : D) คือ การสั่งการ หรือการอำนวยการ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องใช้ความสามารถชักจูงบุคลากรให้ทำงานแบบกระตือรือร้นที่จะทำงานให้ดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อให้องค์กรบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ดังนั้นผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมีศิลปะการบังคับบัญชา

2.5 การควบคุม (Controlling : C) คือ การควบคุม ติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์กรเพื่อที่จะให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เป็นไปตามมาตรฐานที่องค์กรกำหนดหรือไม่ มีข้อบกพร่องอย่างไรเพื่อที่จะนำไปทำการแก้ไข การควบคุมอาจตรวจสอบจากการใช้งบประมาณ การตรวจงาน การรายงานผลการปฏิบัติงาน หรือการประเมินผลการปฏิบัติงาน

3. ทฤษฎีการดำเนินงานของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick

ลูธี ขวัญเงิน (2559) ได้กล่าวถึงทฤษฎีการดำเนินงานของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick ซึ่งเป็นนักบริหารชาวอังกฤษ ทั้งสองเป็นที่โด่งดังในเรื่อง Organization Theory โดยได้ทำการศึกษาขยายผลงานของ Fayol พร้อมทั้งอาศัยประสบการณ์ในการทำงานบริหารมาหลายปี พยายามหาคำตอบว่ากระบวนการดำเนินงานของผู้บริหารมีอะไรบ้าง จึงได้มีการค้นพบและกำหนดกระบวนการดำเนินงานไว้ 7 ประการ เรียกว่า “POSDCoRB” ขึ้นในปี ค.ศ. 1937 โดยร่วมกันเขียนไว้ในหนังสือ “Paper on the Science of Administration” ซึ่งต่อมานักวิชาการด้านรัฐประศาสนศาสตร์มีความเห็นร่วมกันว่า ทฤษฎีแนวความคิดหลักการบริหารได้เจริญถึงจุดสุดยอดในปี ค.ศ. 1937 อันเป็นปีที่ Gulick และ Urwick ได้ร่วมกันเป็นบรรณาธิการหนังสือเล่มนี้อีกด้วย “POSDCoRB” อธิบายได้ดังนี้

3.1 การวางแผน (Planning : P) หมายถึง การกำหนดแผนงาน หรือวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อบรรลุผลสำเร็จตามความต้องการ การวางแผนมีความเกี่ยวข้องในการใช้ดุลพินิจพิจารณาถึงผลสำเร็จที่ต้องการได้ และหนทางที่จะทำได้ตามที่ตั้งเป้าหมายไว้ ในทางปฏิบัติการวางแผนนั้น ผู้บริหารจะทำการคาดการณ์เหตุการณ์อนาคตและจะมีการคิดวิเคราะห์เพื่อกำหนดเป้าหมายงานต่างๆ และจะทำการกำหนดแผนงานหรือแนวทางปฏิบัติที่มีความเหมาะสมในการที่จะช่วยให้สามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ต่างๆที่ตั้งไว้ กล่าวโดยสรุป การวางแผนจะมีขั้นตอนแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมาย 2) การวางแผนเพื่อให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายดังกล่าว ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ผู้บริหารเกิดความรอบคอบในการที่จะก้าวไปในอนาคต โดยไม่ตั้งอยู่ในความประมาท สามารถเผชิญความไม่แน่นอนต่างๆที่จะเกิดขึ้นข้างหน้า ลดปัญหาความยุ่งยาก ความซับซ้อนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เกิดการยอมรับแนวความคิดใหม่ๆเข้ามาในองค์กร ลดความสูญเปล่าของหน่วยงานที่ซ้ำซ้อน และทำให้เกิดความชัดเจนในการดำเนินงาน ผลดีของการวางแผนเปรียบเสมือนช่วยให้เกิดการป้องกันปัญหามากกว่าการที่จะต้องคอยแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น การวางแผนที่ดีย่อมส่งผลทำให้การดำเนินงานขององค์กรบรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ เกิดการประหยัดแก่องค์กร ช่วยให้ผู้จัดการกำหนดหน้าที่การควบคุม พัฒนาแรงจูงใจและการแข่งขัน ทำให้เกิดการประสานงานที่ดี จึงกล่าวโดยรวมได้ว่า ไม่มีองค์กรใดที่จะสามารถประสบความสำเร็จได้ หากปราศจากการวางแผน ดังนั้นการวางแผนจึงเป็นภารกิจแรกที่มีความสำคัญต่อกระบวนการจัดการที่ดี

3.2 การจัดหน่วยงาน (Organizing : O) หมายถึง การพัฒนาระบบการทำงาน เพื่อให้ทำงานต่างๆสามารถดำเนินไปได้โดยมีการประสานงานติดต่อกันอย่างดี การจัดหน่วยงาน คือ การจัดโครงสร้างงานที่มีการประกอบไปด้วยการกำหนดตำแหน่งงาน การจัดกลุ่มงานเป็นหน่วย แผนก หรือกอง การมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน โดยโครงสร้างหน่วยงานที่ดีจึงจำเป็นต้องสามารถชี้ชัดได้ว่าใครต้องทำงานใด และใครจะต้องรายงานต่อใคร ซึ่งจะส่งผลทำให้การปฏิบัติงานกลุ่มมีระเบียบ จากความหมายข้างต้นนี้การจัดหน่วยงานจึงมีความเกี่ยวกับ 1) การจัดกลุ่มงานต่างๆเป็นตำแหน่งงานในหน่วยงาน 2) การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาโดยใช้วิธีการมอบหมายงาน พร้อมทั้งอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ 3) การกำหนดความสัมพันธ์ขึ้นระหว่างตำแหน่งงานต่างๆ ภายในโครงสร้างเพื่อให้สามารถประสานงานกันได้ตลอดเวลา ดังนั้นการจัดโครงสร้างหน่วยงานโดยมีการกำหนดโครงสร้างอำนาจหน้าที่ระหว่างกิจกรรมและตำแหน่งงานต่างๆนี้ จะช่วยให้มั่นใจตลอดเวลาว่าการทำงานจะสามารถประสานกันได้ และจะอยู่ภายใต้การกำกับควบคุมเสมอ โครงสร้างของหน่วยงานที่จัดขึ้นจึงเป็นขั้นตอนของงานการจัดการที่จะต้องมีการกระทำต่อเนื่องจากการวางแผน เพราะจะได้เกิดความมั่นใจได้ว่า เมื่อลงมือปฏิบัติงานแล้วงานต่างๆจะสามารถบรรลุผลสำเร็จลงได้ การจัดหน่วยงานจะช่วยให้เกิดผลดีอันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดเตรียมทรัพยากรเพื่อการทำงานโดยที่จะไม่มีตำแหน่งที่ขาดหรือเกิน และในขั้นตอนปฏิบัติก็ จะไม่มีการสับสน หรือการทำงานที่มีความก้าวก่ายซับซ้อนกัน ผู้ที่ปฏิบัติงานต่างจะรู้ซึ่งขอบเขตหน้าที่ความรับผิดชอบ ฝ่ายต่างๆจะรู้ว่าหน่วยงานใดเป็นหน่วยงานปฏิบัติ หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานที่ปรึกษาและโดยสายการบังคับบัญชาที่ได้กำหนดไว้ก็จะสามารถช่วยให้ทุกฝ่ายสามารถทำงานประสานกันได้เป็นระเบียบตลอดเวลา โดยไม่เกิดข้อขัดแย้งต่างๆ กล่าวโดยสรุป การจัดการโครงสร้างหน่วยงาน จึงเป็นการมุ่งพยายามจัดระเบียบในการปฏิบัติงานต่างๆ ให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ สะดวก และราบรื่น ซึ่งมีขั้นตอนการจัดการอยู่ 2 ขั้นตอน อันได้แก่ การจัดกลุ่มงานที่จำเป็นเพื่อการทำงานตามเป้าหมาย และการมอบหมายอำนาจหน้าที่ที่จำเป็นเพื่อการทำงานต่างๆ

3.3 การจัดบุคลากร (Staffing : S) หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางการจัดการที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Management) ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวางแผนกำลังคน (Manpower Planning) 2) การคัดเลือกบุคคล (Selection) 3) การฝึกอบรมและการพัฒนา (Training and Development) โดยการจัดการบุคลากรมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้องค์กรมีกำลังคนที่มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทุกตำแหน่ง หลักการและนโยบายของหน้าที่การจัดการเกี่ยวกับบุคคลที่ใช้ยึดถือปฏิบัติมีความพยายามให้เป็นไปตามหลักการ

“Put the Right Man on the Right Job” หรือการที่พยายามจะทำให้ทุกตำแหน่งมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถพร้อมและเหมาะสมกับงานที่จะทำได้มากที่สุด กิจกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับ การจัดคนเข้าทำงาน เพื่อที่จะได้คนที่มีความสามารถพร้อมนั้น ก็คือการทำหน้าที่คัดเลือก ปฐมนิเทศ อบรม และพัฒนาบุคคล ตลอดจนการประเมินผลงานและการจัดระบบเกี่ยวกับรางวัลตอบแทนต่างๆ ทั้งนี้เพื่อที่จะให้เกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และการริเริ่มสร้างสรรค์ทุ่มเท การปฏิบัติงานให้กับองค์กรให้เป็นไปอย่างดีตลอดเวลา

3.4 การอำนวยการหรือการสั่งการ (Directing : D) หมายถึง การตรวจตราและการนิเทศ งานของผู้บังคับบัญชาให้กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา หรือผู้ร่วมงาน เพื่อให้การบริหารงานสามารถ บรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยหลักการภาวะผู้นำ การสื่อข้อความ และการจูงใจ เป็นเครื่องมือที่สำคัญ ซึ่งหน้าที่การอำนวยการหรือการสั่งการจะมีจุดมุ่งหมายอยู่ 2 ประการ ได้แก่

- 1) การมุ่งกำกับพนักงานปฏิบัติงานให้ไปในทิศทางที่ถูกต้อง สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
- 2) การมุ่งที่จะชักจูงให้ปฏิบัติงานทำงานอย่างทุ่มเทกำลังใจและกำลังความคิดในระดับสูง เพื่อให้งาน สำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดี โดยการอำนวยการหรือการสั่งการ เป็นกิจกรรมทางการจัดการ ที่ผู้นำหรือผู้บริหารใช้ในการบังคับบัญชาในการทำงานภายในโครงสร้างขององค์กรให้ดำเนินงานไปได้ อย่างราบรื่น มีการประสานงานร่วมแรงและร่วมใจกันทำงาน ทั้งนี้ความพยายามของผู้บริหารที่จะ สร้างศิลปะการบังคับบัญชาที่จะทำให้การปฏิบัติงานประจำวันของเจ้าหน้าที่หรือพนักงานทุกคน เป็นไปด้วยดีนั้น จะต้องมีการฝึกทักษะให้เป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพที่สามารถโน้มน้าวจิตใจและชักจูงใจ ผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทุ่มเทการทำงานได้ดี ซึ่งอาศัยการสร้างความสำเร็จโดยมีทักษะในด้าน การติดต่อสื่อสาร และการเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์เป็นพื้นฐานที่จะช่วยให้ผู้บริหารมีความคล่องตัว สามารถที่จะประยุกต์ใช้กับศิลปะการอำนวยการหรือการสั่งการให้มีประสิทธิภาพและมีความสอดคล้อง กับสถานการณ์ กล่าวโดยสรุป หน้าที่การอำนวยการหรือการสั่งการจะมีความเกี่ยวข้องกับการชักนำ และการช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชาให้ปฏิบัติงานของตนได้เป็นอย่างดี โดยจะต้องอาศัยวิธีการ เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลที่ดีด้วย

3.5 การประสานงาน (Coordinating : Co) หมายถึง การดำเนินการที่จะทำให้ หน่วยงานมีสัมพันธภาพในการปฏิบัติงานระหว่างกันเป็นไปได้อย่างสอดคล้องเชื่อมโยงระหว่างกัน โดยมีการปฏิบัติงานกันอย่างสมานฉันท์ และมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และมาตรฐานการปฏิบัติงานของหน่วยงานเป็นหลัก อีกทั้งจะต้องมีการจัดระเบียบ วิธีการ ทำงาน ความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานที่เป็นหนึ่งใจเดียวกัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการ

ร่วมมือกันปฏิบัติงานโดยให้มีความสอดคล้องกับเวลา และกิจกรรมที่จะต้องทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ โดยจะต้องไม่ทำให้เกิดความสับสน ขัดแย้งหรือเลื่อมล้ำกัน เพื่อให้ทำงานดำเนินการเป็นไปได้อย่างราบรื่น งานมีประสิทธิภาพประสิทธิผล สำเร็จตามเป้าหมายมาตรฐานที่กำหนดไว้ ประหยัดเวลาและทรัพยากรในการปฏิบัติงาน อีกทั้งทำให้เกิดความเข้าใจและความกันได้ดีกับผู้ร่วมงาน

3.6 การรายงาน (Reporting : R) หมายถึง ระบบการรายงานซึ่งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบการรายงานผลการปฏิบัติงาน ประมวลสถิติของงาน หรือสอดส่องดูแลสภาพเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นภายในหน่วยงาน เพื่อทำการเสนอรายงานให้กับผู้บริหารที่รับผิดชอบให้ได้ทราบถึงความเคลื่อนไหว ความเป็นไปของงานเป็นระยะๆ ทำให้ทราบถึงความก้าวหน้าของงาน การรายงานจะกระทำด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษรนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะต้องมีหน้าที่ควบคุมดูแล และอำนวยความสะดวก ตลอดจนจนถึงเทคนิคแนวทางในการจัดทำรายงาน เสนอแนะข้อคิดเห็น และแนวทางในการแก้ปัญหาที่ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของผู้บริหารเช่นกัน ทั้งนี้การเสนอรายงานควรจำเป็นต้องมีการบันทึกไว้เป็นหลักฐาน มีการวิจัยการประเมินผล เพื่อที่จะสามารถตรวจสอบงานและปรับปรุงงานให้พัฒนาดีขึ้นต่อไป

3.7 การงบประมาณ (Budgeting : B) หมายถึง การจัดทำงบประมาณการเงิน การวางแผนหรือโครงการในการใช้จ่ายเงิน รวมถึงการควบคุมดูแลตรวจสอบทั้งทางด้านการเงินและทรัพย์สินอย่างละเอียดรอบคอบและรัดกุม ซึ่งหากหน่วยงานมีการจัดทำงบประมาณการใช้จ่ายอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ โดยพยายามใช้จ่ายและจัดสรรงบประมาณให้เกิดประสิทธิผลไปสู่โครงการที่จำเป็น โครงการที่ลงทุนแล้วก่อให้เกิดความก้าวหน้าของหน่วยงาน ก็จะทำให้หน่วยงานและสังคมเกิดการพัฒนาเจริญก้าวหน้า อีกทั้งการจัดทำงบประมาณยังสามารถช่วยในการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีการวางแผนจัดสรรเงินงบประมาณไปใช้ในแต่ละด้าน และมีการวางแผนการปฏิบัติงานการใช้จ่ายทรัพยากรนั้นๆ จึงทำให้สามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ในเวลาที่เร็วที่สุด และใช้ทรัพยากรน้อยที่สุด

จากแนวคิดทฤษฎีการดำเนินงานที่ผู้วิจัยได้ทบทวนมาทั้ง 3 ทฤษฎีข้างต้น อันได้แก่ 1. ทฤษฎีการดำเนินงานของ Henri Fayol 2. ทฤษฎีการดำเนินงานของ Harold D. Koontz 3. ทฤษฎีการดำเนินงานของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick นั้น ผู้วิจัยสามารถนำแต่ละทฤษฎีมาเปรียบเทียบดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบองค์ประกอบแนวคิดทฤษฎีการดำเนินงาน

		นักวิชาการ			
		Henri Fayol	Harold D. Koontz	Luther Gulick และ Lyndall Urwick	
องค์ประกอบ	Planning	√	√	√	P
	Organizing	√	√	√	O
	Staffing		√	√	S
	Directing		√	√	D
	Coordinating	√		√	Co
	Reporting			√	R
	Budgeting			√	B
	Commanding	√			C
	Controlling	√	√		C

จากตารางที่ 1 จะเห็นได้ว่า “POSDCoRB” ซึ่งเป็นแนวคิดของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick มีองค์ประกอบแนวคิดทฤษฎีการดำเนินงานครบถ้วนสมบูรณ์ที่สุด โดยประกอบไปด้วยทั้งหมด 7 ประการ อันได้แก่ 1. การวางแผน (Planning : P) 2. การจัดหน่วยงาน (Organizing : O) 3. การจัดบุคลากร (Staffing : S) 4. การอำนวยความสะดวก (Directing : D) 5. การประสานงาน (Coordinating : Co) 6. การรายงาน (Reporting : R) 7. การงบประมาณ (Budgeting : B) ซึ่งการอำนวยความสะดวกหรือการสั่งการ (Directing : D) ของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick เปรียบเทียบได้กับการสั่งการ (Commanding : C) ของ Henri Fayol และ การรายงาน (Reporting : R) กับการงบประมาณ (Budgeting : B) ของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick เปรียบเทียบได้กับการควบคุม (Controlling : C) ของ Henri Fayol และ Harold D. Koontz

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยจึงได้ประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎี “POSDCoRB” ของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick เพื่อใช้ในการศึกษาการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

แนวคิดทฤษฎีความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ

1. ความหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จ

จากการศึกษาความหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จจากทฤษฎีของนักวิชาการท่านต่าง ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

ความหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จ ตามคู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุของกรมกิจการผู้สูงอายุ (2559) คือ ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มีหรือให้เกิดขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุสามารถบรรลุความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม (2555) ได้ให้ความหมายปัจจัยแห่งความสำเร็จว่า คือปัจจัยสำคัญยิ่งที่ต้องทำให้มีหรือให้เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ หรือเป็นการให้หลักการ แนวทาง วิธีการที่องค์กรสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ได้ แต่องค์กรจะมีปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นหลักรายละเอียดที่มีความเป็นรูปธรรมในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานทุกระดับให้มีความมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่และผู้บริหารองค์กรรับรู้ว่าจะต้องกระทำสิ่งใดบ้าง เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรตอบสนองวิสัยทัศน์ ปัจจัยแห่งความสำเร็จจึงเป็นเสมือนเครื่องมือหรือวิธีการฝึกการแยกแยะและวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญที่จะเร่งดำเนินการให้ดีที่สุด เพื่อการบรรลุเป้าหมายที่เหนือกว่าในกลุ่มอุตสาหกรรมนั้น

จิรพัฒน์ จันทะไพโร (2549) ได้ให้ความหมายปัจจัยแห่งความสำเร็จว่า คือปัจจัยที่สำคัญที่ต้องทำให้มีหรือให้เกิดขึ้น เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามวิสัยทัศน์ หรือเป็นการให้หลักการ แนวทาง และวิธีการที่องค์กรจะสามารถบรรลุวิสัยทัศน์ได้ แต่องค์กรจะมีปัจจัยแห่งความสำเร็จเป็นหลักรายละเอียดที่เป็นรูปธรรมในการเชื่อมโยงการปฏิบัติงานทุกระดับให้ไปในทิศทางเดียวกัน ทำให้เจ้าหน้าที่และผู้บริหารรู้ว่าต้องทำอะไรบ้างเพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรตอบสนองวิสัยทัศน์ หากปราศจากปัจจัยแห่งความสำเร็จแล้ว วิสัยทัศน์ขององค์กรจะไม่ได้มีการตอบสนองอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ความหมายของปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ หรือสิ่งที่ทำให้การดำเนินงานมีทิศทางเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ และตอบสนองวิสัยทัศน์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ตามคู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุของ กรมกิจการผู้สูงอายุ (2559) ประกอบด้วย

2.1 การมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง คือ มีผู้นำที่ทุ่มเท เสียสละ และมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์ กิจกรรมต่างๆ ให้แก่โรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญของความสำเร็จในการดำเนินงาน โรงเรียนผู้สูงอายุ โดยเฉพาะผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เป็นผู้สูงอายุ หรือผู้นำทางด้านจิตใจ เช่น พระภิกษุ เนื่องจากจะมีผลโดยตรงต่อการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นแก่สมาชิกที่เป็นผู้สูงอายุของโรงเรียน รวมถึงหน่วยงาน และองค์กรต่างๆ โดยเป็นที่มาของความร่วมมือนและการสนับสนุนการดำเนินงาน ของโรงเรียนผู้สูงอายุ

2.2 การมีเป้าหมายชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง คือ การกำหนดเป้าหมาย ที่ชัดเจน โดยเป็นการกำหนดทิศทางการทำงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันของคณะกรรมการหรือ แกนนำของโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นพลังในการทำงานร่วมกันที่เข้มแข็ง และการจัดให้มีกิจกรรมใน โรงเรียนผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ถือเป็นกลไกในการเชื่อมร้อยความเป็นกลุ่มและความเป็น ชุมชนผู้สูงอายุให้เกิดขึ้น ส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการขับเคลื่อนการทำงาน ofโรงเรียน ผู้สูงอายุให้บรรลุผลสำเร็จ

2.3 การมีส่วนร่วม คือ การมีส่วนร่วมจะทำให้เกิดความผูกพันและความรู้สึกเป็นเจ้าของใน โรงเรียนผู้สูงอายุร่วมกัน โดยกลไกที่สามารถทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมมีทั้งที่เป็นแบบทางการและ แบบไม่เป็นทางการ เช่น การประชุมประจำเดือน การสร้างเวทีในการพูดคุยแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น การร่วมกันดำเนินงานในโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นต้น

2.4 การมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง คือ การสร้างเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง อาจพิจารณาได้ 2 ระดับ ได้แก่ การสร้างเครือข่ายทางสังคมภายในกลุ่มหรือในสมาชิกของโรงเรียน ผู้สูงอายุด้วยกัน เช่น ในรูปแบบคณะกรรมการ หรือการมีตัวแทนในแต่ละหมู่บ้าน และการให้ความสำคัญกับการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน องค์กรภายนอกอื่นๆ เพื่อเป็นการประสานพลังในการทำงานร่วมกัน

2.5 การมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง คือ การทบทวนตนเอง และการสรุปผลบทเรียนในการทำงานเป็นระยะ เรียนรู้จุดแข็ง จุดอ่อน สิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น และนำมาพัฒนากระบวนการทำงานของโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

2.6 การมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม คือ การสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น งบประมาณ บุคลากร สถานที่ การประสานเครือข่าย ซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญที่จะสามารถผลักดันให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุเกิดขึ้นได้ และสามารถที่จะดำเนินการเป็นไปได้อย่างราบรื่น

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ ปัจจัยแห่งความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ตามคู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุของกรมกิจการผู้สูงอายุ ซึ่งประกอบไปด้วย 6 ข้อ คือ การมีผู้นำ การเปลี่ยนแปลง การมีเป้าหมายชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วม การมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง การมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และการมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม เพื่อใช้ในการศึกษาปัจจัยแห่งความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สวรรรยา ธรรมอภิพล, นันทิชา อ่อนละมัย, and จรรย์พร ตันเจริญ (2561) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค จังหวัดเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค จังหวัดเพชรบุรี และศึกษาปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค จังหวัดเพชรบุรี ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกกรายบุคคลร่วมกับวิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ประธานชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แคและสมาชิกชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค กลุ่มผู้ให้ข้อมูลรอง ได้แก่ นักพัฒนาชุมชนชำนาญการ องค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านหาด รวม 17 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วย 11 ปัจจัย คือ 1) การมีโครงสร้างองค์กรที่ชัดเจน 2) มีการนำกลยุทธ์พื้นฐานมาใช้ 3) ระบบการดำเนินงานไม่ซับซ้อน 4) รูปแบบการบริหารประธานเปรียบเสมือนผู้ปกครอง 5) เจ้าหน้าที่แบ่งฝ่ายงานที่ชัดเจนและเหมาะสม 6) การเสริมสร้างทักษะการทำงานอย่างสม่ำเสมอ 7) ค่านิยมร่วมสร้างศรัทธากับตนเองและองค์กรภายนอก 8) การสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย 9) ประสานงานร่วมมือกันทั้งองค์ภายในและภายนอก 6 หน่วยงาน 10) การรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ 11) งบประมาณสนับสนุนจากองค์กรบริหารส่วนตำบลบ้านหาด ส่วนปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค คือ 1) งบประมาณไม่เพียงพอ 2) การมีส่วนร่วม มีข้อจำกัดในเรื่องเวลาที่ไม่ตรงกันของสมาชิก

สิริวัลลี พลุกษาดมชัย (2560) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ และศึกษาแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุของผู้สูงอายุในตำบลดอนแฝก ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของชมรมเริ่มจาก 1) วางแผนกิจกรรมโดยมีการจัดประชุมคณะกรรมการฯ ทุกเดือน 2) จัดหน่วยงานโดยทำการกำหนดโครงสร้างและหน้าที่ของหน่วยงานที่ชัดเจน 3) จัดจำนวนบุคลากรในการทำงานตามจำนวนที่มีความเหมาะสม 4) อำนวยการโดยการสั่งการและประสานงานไปยังฝ่ายอื่นๆ ในการดำเนินงานให้สำเร็จ 5) ประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอก 6) รายงานผลการปฏิบัติงานด้วยวาจาทุกเดือน 7) สนับสนุนงบประมาณโดยได้จาก อบต.และหน่วยงานภายในชมรมฯ และความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมฯ เกิดจาก 4 ปัจจัย คือ 1) ผู้นำ มีจรรยาบรรณ จิตอาสา ทำงานด้วยความเสียสละ 2) สามารถพึ่งพาตนเองในการหาแหล่งเงินสนับสนุน 3) สามารถประสานงานกับภาคีให้ร่วมมือกันดำเนินงาน

ระหว่างรัฐ ท้องถิ่น และสังคม 4) ดำเนินงานตามข้อบังคับ ส่วนแรงจูงใจในการเข้าร่วมชมรมผู้สูงอายุ ตำบลดอนแฝก มาจากปัจจัยภายใน คือ สนใจ ต้องการ ชอบและรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง และแรงจูงใจภายนอก คือ บริการตรวจสุขภาพ กิจกรรมมีความตอบสนองแก่ความต้องการ การสนับสนุนสิ่งของอุปโภคและบริโภค และการได้รับความยอมรับจากสังคม

เกตแก้ว ตาสาโรจน์ (2560) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหม่ม่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ นำผลการศึกษาที่ได้ไปพัฒนาการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุให้ดียิ่งขึ้น และส่งเสริมสนับสนุนชุมชนภาคีเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุเข้ามามีส่วนร่วมดูแลผู้สูงอายุด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ องค์การบริหารส่วนตำบลหม่ม่นในแต่ละด้านโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมเท่ากัน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและชี้แจงปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงาน 2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อบังคับและหลักสูตรของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหม่ม่น 3) การมีส่วนร่วมในการร่วมวางแผน ปรับปรุง แก้ไขปัญหา เพื่อติดตามผลการดำเนินงาน 4) การมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ 5) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ จัดโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ติดตามและประเมินผลอยู่เสมอ หากพบปัญหาการดำเนินการก็จะนำไปปรับปรุง

จุฑาลักษณ์ แสนโท (2560) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามผู้สูงอายุ จำนวน 228 คน และแนวทางการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจำนวน 15 คน มีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับมาก โดยแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาราชควาย ควรจัดให้มีหน่วยเคลื่อนที่บริการตรวจสุขภาพผู้สูงอายุ มีอาสาสมัครและมีการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุสม่ำเสมอ มีการให้คำปรึกษาปัญหาด้านจิตใจแก่ผู้สูงอายุ มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมในชุมชนของผู้สูงอายุให้มีบทบาทและเป็นที่ยอมรับ เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้แสดงความสามารถในการเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีอาชีพและมีรายได้ อีกทั้งโรงเรียนผู้สูงอายุควรมีแผนงานที่จะนำไปปฏิบัติจริงในเรื่องของที่พักอาศัย

มีความปลอดภัยเหมาะสมตามมาตรฐาน และมีสวัสดิการที่จำเป็นแก่ผู้สูงอายุ โดยควรมีการจัดทำเป็น แผนพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและนำมาปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม

สิริวัฒน์ เศรษฐยานนท์ (2559) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง การทำงานเชิงรุกขององค์การบริหาร ส่วนตำบลสนามจันทร์ในด้านการดูแลผู้สูงอายุ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อม การบริหารจัดการและการทำงานเชิงรุกขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ ในการดูแลผู้สูงอายุ โดยมีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ในด้านการดูแลผู้สูงอายุ ประกอบด้วย 1) การวางแผน มีการจัดทำแผนเชื่อมโยงในระดับมหภาค 2) การจัดโครงสร้างการทำงาน มีโครงสร้าง องค์การที่ชัดเจน 3) บุคลากรมีการกำหนดตามกรอบอัตรากำลัง 4) การควบคุม มีการตัดสินใจที่มี ลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน 5) การประสานงานมีทั้งภายในและภายนอกองค์กร 6) รายงานผลการทำงาน ทุก 3 เดือน 7) มีงบประมาณตามแผนพัฒนาท้องถิ่น สำหรับสภาพแวดล้อม มีจุดแข็ง คือ การบริหารจัดการจุดอ่อน คือ บุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินงาน โอกาส คือ สามารถเข้าถึง เทคโนโลยีการสื่อสารและมีนโยบายภาครัฐให้การสนับสนุน อุปสรรค คือ สังคมและวัฒนธรรม และ เศรษฐกิจ จากการมีรายได้ไม่เพียงพอต่อภาระหน้าที่ที่ต้องดำเนินงาน ทำให้ไม่สามารถเข้าร่วม กิจกรรมทางสังคมได้ ส่วนการทำงานเชิงรุกทำได้โดยการเข้าถึงพื้นที่ เข้าถึงประชากร เข้าถึงต้นเหตุ ของปัญหา มีการจัดทำแผน ระบบการติดตาม และส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม

ยุพิน ทรัพย์แก้ว (2559) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักสูตร โรงเรียนผู้สูงอายุของศูนย์ความเป็นเลิศด้านการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิ นครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักสูตร โรงเรียนผู้สูงอายุของศูนย์ความเป็นเลิศด้านการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิ นครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ และใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่ได้ผ่านหลักสูตรโรงเรียน ผู้สูงอายุ ร้อยละ 93.33 มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ได้แก่ 1) ด้านร่างกายผู้สูงอายุมีความรู้ในการดูแล สุขภาพ สามารถดูแลตนเองได้ มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง และมีอาการดีขึ้นจากการเจ็บป่วย ด้วยโรคเรื้อรังต่างๆ 2) ด้านจิตใจ ผู้สูงอายุเกิดความภูมิใจ มั่นใจ มีความจำและสมาธิที่ดีขึ้น 3) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีเพื่อน มีความสบายใจและมีความสุขที่ได้ร่วมกิจกรรมจิตอาสาดูแล ผู้สูงอายุ 4) ด้านสิ่งแวดล้อม ได้รับข่าวสารที่เป็นประโยชน์ เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ได้ไปศึกษา ดูงานนอกสถานที่

ฤทธิชัย แกมมาศ (2559) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝาย ตำบลสันกลาง อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาสถานการณ์ รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การส่งเสริมสุขภาพและคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ พัฒนาพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝาย ตำบลสันกลาง อำเภอกพาน จังหวัดเชียงราย โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุออกกำลังกายเป็นประจำด้วยวิธีการที่หลากหลายตามตารางสอนที่โรงเรียนผู้สูงอายุกำหนด มีการยอมรับสภาพที่เป็นอยู่ และนึกถึงอนาคต จึงมีโครงการสร้างเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ จากการตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนร่วมกัน 6 กิจกรรม ซึ่งการดำเนินงานได้รับความร่วมมือจากผู้สูงอายุ จึงทำให้บรรลุสำเร็จตามเป้าหมาย และมีการเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุ คือ ควรมีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น คณะสงฆ์จังหวัดเชียงราย องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ควรสนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัว กลุ่มบุคคลอื่นๆ ในชุมชน เช่น ผู้นำชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในการอำนวยความสะดวกในการทำกิจกรรมของผู้สูงอายุ และควรส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมโดยใช้กระบวนการกลุ่ม ให้ความสำคัญกลุ่มเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมและยอมรับในศักยภาพของทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยคำนึงถึงปัจจัยและสภาพแวดล้อมของกลุ่มรวมถึงข้อจำกัดด้วย

วรรณถ พรหมศวร (2559) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง โรงเรียนผู้สูงอายุ มุมมองตามบริบทชุมชน ท้องถิ่น สุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษามุมมองโรงเรียนผู้สูงอายุตามบริบทชุมชนท้องถิ่น สุรินทร์ การจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุให้เกิดเป็นรูปธรรมยั่งยืน และปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จในการดำเนินการโรงเรียนผู้สูงอายุ ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนผู้สูงอายุเป็นนวัตกรรมทางด้านการดูแลสุขภาพมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุในเขตจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งนวัตกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมีความเป็นรูปธรรมยั่งยืนมากขึ้น เนื่องจากมีปัจจัยต่างๆ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วม คือ การได้รับความร่วมมือทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร 2) การนำใช้ทุนทางสังคม คือ มีการนำใช้ทุนจากภายใน ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ(อปท.) องค์กรชุมชน(ผู้ใหญ่บ้าน/ผู้นำชุมชน) กลุ่มออม. และภาคประชาชน(ผู้สูงอายุ) และมีการนำใช้ทุนจากภายนอก คือ กศน. พมจ. และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์ 3) นโยบาย คือ การนำนโยบายในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ

มาเป็นประเด็นที่สำคัญที่ผลักดันให้เกิดแนวคิดการสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นความต้องการที่จะพัฒนาการดูแลผู้สูงอายุเพื่อตอบสนองนโยบาย โดยมีเป้าหมายหลักคือ การดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ ให้ได้รับการตรวจคัดกรองสุขภาพ ได้รับการดูแลเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อนจากการเจ็บป่วย ได้รับการเยี่ยมบ้าน และการจัดให้มีกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

พวงนรินทร์ คำปุก (2558) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม้อ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโครงการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม้อ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ทำการศึกษาในรูปแบบ CIPP Model มีประชากรในการศึกษา 2 กลุ่ม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ดูแลโครงการ 10 คน และผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ 250 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถามผู้สูงอายุ และแบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่โครงการ ผลการวิจัยพบว่า มีความเห็นด้วยมากที่สุดในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม้อ โดยมีรายละเอียดแต่ละด้านดังนี้ 1) ด้านบริบท (Context: C) พบว่า ตำบลห้วยม้อมีประชากรผู้สูงอายุ และมีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ จำนวนมาก 2) ด้านปัจจัยนำเข้า (Input: I) พบว่า ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยม้อเป็นหลัก บางส่วนจากภาคเอกชน ภาครัฐเครือข่าย ผู้มีจิตศรัทธา และได้รับความร่วมมือจากภาคีเครือข่ายด้านบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมาเป็นครูผู้สอน 3) ด้านกระบวนการ (Process: P) พบว่า การดำเนินงานมีกระบวนการแบบมีส่วนร่วมทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สังคม ชุมชน ท้องถิ่น มีโครงสร้างประกอบด้วย คณะกรรมการที่ปรึกษา คณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ร่วมกันทำงานแบบจิตอาสา มีการสร้างกฎเกณฑ์ร่วมกัน และมีการกำหนดขอบเขตการทำงานหน้าที่ ความรับผิดชอบชัดเจน มีการประเมินผลของการจัดการเรียนการสอน โดยจะนำผลการประเมินแจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบ และให้ผู้สอนได้นำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป 4) ด้านผลผลิต (Product: P) พบว่า ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดี ดังคำว่า “แก่อย่างสง่า ชราอย่างมีคุณภาพ”

ปิยากร หวังมหาพร (2555) ได้ทำการศึกษาในเรื่อง ความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ การวิเคราะห์ข้ามกรณี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ และพัฒนาแนวทางความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุระหว่างโรงเรียนผู้สูงอายุพิจิตร พะเยา และเลย ทำการวิจัยเชิงคุณภาพ และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการวิจัยเอกสาร สัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า สิ่งที่น่าไปสู่การร่วมมือกันในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ คือ จำนวนผู้สูงอายุ พื้นฐานการรวมตัวของผู้สูงอายุ สภาพแวดล้อมทางการเมือง แรงบันดาลใจของผู้ก่อตั้ง มีผู้สนับสนุนที่น่าเชื่อถือ มีการจัดโครงสร้าง

โรงเรียนเป็นรูปแบบคณะกรรมการ มีการวางแผนร่วมกัน มีการสนับสนุนเทคโนโลยีซึ่งกันและกัน มีการติดต่อสื่อสารตามแนวนอนทั้งการสื่อสารแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และมีการทำงานท่ามกลางความแตกต่างได้โดยไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น อีกทั้งโรงเรียนผู้สูงอายุทั้งสามแห่งเกิดมาจากกลุ่มคลังสมอง ชมรมผู้สูงอายุ ผู้อำนวยการ/ครูใหญ่ที่มีต้นทุนทางสังคม ทำให้โรงเรียนผู้สูงอายุมีการยอมรับระหว่างกันและได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะเห็นได้ว่า มีการทำการศึกษาในประเด็นการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรค และปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุ และองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการดูแลผู้สูงอายุ การศึกษาชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานขององค์กรดังกล่าวโดยรวมจะมีการดำเนินงานตามแนวคิดทฤษฎีการดำเนินงานของ Luther Gulick และ Lyndall Urwick อันได้แก่ “POSDCoRB” และจากการดำเนินงานตามทฤษฎีดังกล่าวทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ โดยมีปัจจัยที่แตกต่างกันไปตามบริบทขององค์กรนั้นๆ ส่วนปัญหาและอุปสรรคจะมีความแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับบริบทขององค์กรนั้นๆเช่นเดียวกัน และจากการศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุมาพอสมควรนั้น ผู้วิจัยพบว่า ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุจำนวนน้อย งานวิจัยที่เกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีการศึกษาในบริบทของการมีส่วนร่วม และความร่วมมือขององค์กรต่างๆทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สังคม ชุมชน และท้องถิ่น ที่มีส่วนร่วมและร่วมมือกันในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยโรงเรียนผู้สูงอายุ ปัจจัยที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ยกตัวอย่างเช่น 1) การได้รับความร่วมมือทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร 2) การนำใช้ทุนจากภายในและภายนอกองค์กร และ 3) การนำนโยบายในการดูแลผู้สูงอายุมาเป็นประเด็นที่สำคัญที่ผลักดันให้เกิดแนวคิดการสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ แต่ยังไม่พบว่ามียงานวิจัยใดที่ทำการศึกษาในบริบทแนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อทำความเข้าใจว่าโรงเรียนผู้สูงอายุต้องมีการดำเนินงานอย่างไรให้ประสบความสำเร็จ มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเรื่องใดบ้าง และมีปัจจัยความสำเร็จจะอะไรบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนผู้สูงอายุและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการวางแผนและแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานได้ต่อไป อีกทั้งเพื่อเป็นต้นแบบในการดำเนินงานให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุอื่นๆต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม ดำเนินการศึกษาโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วน สมบูรณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา มีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนดังนี้

1. เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก
3. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่

พื้นที่ศึกษาในครั้งนี้คือ โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จังหวัดนครปฐม เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่ได้รับเลือกเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบ เขตสุขภาพที่ 5 จากการที่โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ มีการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรก้นล้ม ก้นล้ม ของเขตสุขภาพที่ 5 และยังเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุที่ดี คือ เป็นแหล่งหรือสถานที่หน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชน เข้าไปศึกษาดูงาน หรือเข้าไปเรียนรู้อยู่เป็นประจำ (สุจิตรา จันทวงษ์, 2559)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้มาจาก การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) ซึ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

1. ที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 1 คน
2. ครูใหญ่ หรือประธาน หรือผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 1 คน

3. คณะกรรมการแกนนำร่วมขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำและสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 50 คน

4. ทีมวิทยากรจิตอาสาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instruments) ซึ่งนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์แล้วสรุปออกมาเป็นผลของการวิจัย เครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 แบบ ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview)

ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดหัวข้อหรือประเด็นไว้เพียงกว้างๆล่วงหน้า โดยเป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด ในการสัมภาษณ์สามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมได้เพื่อให้เกิดความชัดเจนของคำตอบ ครอบคลุมประเด็นแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

2. แบบสังเกต (Observation)

ผู้วิจัยจะทำการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non – Participant Observation) โดยผู้วิจัยจะทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้สูงอายุระหว่างเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ สังเกตสิ่งสนับสนุนภายในและการดำเนินงานภายในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ โดยที่ผู้วิจัยไม่ได้เข้าไปร่วมในกิจกรรมต่างๆ แต่คอยเฝ้าดูอยู่ห่างๆ สามารถที่จะจดบันทึกรายละเอียดของสิ่งที่ต้องการสังเกตได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

ผู้วิจัยมีการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือจากทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการอำนวยความสะดวกเข้าไปเก็บข้อมูลภายในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

2. ติดต่อกับบุคคลที่เป็นกลุ่มประชากร นัดหมาย วัน เวลา สถานที่ เพื่อดำเนินการสัมภาษณ์

3. ชี้แจงให้ผู้ให้ข้อมูลหลักเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ บทบาท และหน้าที่ของผู้วิจัยและกลุ่มประชากร เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในการเก็บข้อมูล และสร้างความคุ้นเคยกับผู้ให้ข้อมูล

4. ทำการเก็บข้อมูล เพื่อให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ผู้วิจัยจึงได้แบ่งวิธีการเก็บข้อมูลออกเป็น 2 วิธีการ ดังนี้

1) ใช้วิธีการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักอันได้แก่ ที่ปรึกษา ครูใหญ่หรือประธานหรือผู้อำนวยการ และทีมวิทยากรจิตอาสาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ แบบเจาะลึกประเด็นต่างๆ ที่ผู้วิจัยสนใจทำการสัมภาษณ์ที่เป็นลักษณะของการสนทนา จัดรูปแบบทั้งลักษณะเป็นทางการ (Formal Interview) และไม่เป็นทางการ (Informal Interview) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคลและเหตุการณ์ เพื่อให้เกิดบทสนทนาที่เป็นธรรมชาติระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ ให้อยู่ในลักษณะของการพูดคุยสนทนา โดยเชื่อมโยงความคิด ความรู้สึก ซึ่งอาจจะทำให้ผู้วิจัยได้รับข้อมูล หรือประเด็นที่น่าสนใจใหม่ๆ เพื่อนำมาประกอบการศึกษาต่อไป โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สัมภาษณ์ในเรื่องการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ ผู้วิจัยจะหยุดเก็บข้อมูลเมื่อผู้วิจัยได้ข้อมูลที่มีลักษณะอิ่มตัว หรืออีกนัยหนึ่งคือ ไม่ว่าผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักอีกกี่คนก็ไม่สามารถสรุปมโนทัศน์ (Concept) เป็นอย่างอื่นไปได้

2) ใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก อันได้แก่ คณะกรรมการแกนนำร่วมขับเคลื่อนและสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ โดยทำการแบ่งสมาชิกทั้งหมด 50 คน ออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ซึ่งผู้วิจัยจะเป็นผู้ดำเนินการกลุ่มสนทนา และสรุปผลการสนทนาตามประเด็นเรื่องแนวทางการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยบันทึกผลของการการสนทนากลุ่มตามความเป็นจริงทันที เมื่อการดำเนินการการสนทนากลุ่มเสร็จสิ้นเรียบร้อยตามประเด็นที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจะสรุปผลการสนทนากลุ่ม กล่าวขอบคุณ และทำการปิดการสนทนากลุ่ม หลังจากนั้นผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้นำมาสรุปผลการสนทนากลุ่มในแต่ละประเด็นคำถาม และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ศึกษา ค้นคว้าเอกสาร (Documentary Research) ทบทวนว่ามีผู้ใดเคยศึกษาประเด็นนี้ไว้บ้าง และเป็นการ ทหารอบแนวความคิด โดยผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ ได้แก่ หนังสือ บทความวิชาการ วิทยานิพนธ์ รายงานการประชุม รวมถึงงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ค้นคว้าจากสถาบันต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความหลากหลายเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกัน และเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้ามากที่สุด เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการประกอบการศึกษางานวิจัย โดยนำมากำหนดกรอบแนวความคิด ประเด็น วัตถุประสงค์ในบทที่ 1 และนำมาประกอบอภิปรายผลการศึกษาในบทที่ 5 ซึ่งมีข้อมูลที่ต้องการ ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีการดำเนินงาน แนวคิดทฤษฎีความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ และความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุ

การตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและความน่าเชื่อถือของข้อมูลแบบสามเส้า ด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ข้อมูลจากการสังเกตของผู้วิจัยในขณะที่ทำการสัมภาษณ์และทำการสนทนากลุ่ม และการวิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งเอกสาร ว่าเป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่ ก่อนนำไปทำการ วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากวิธีการสัมภาษณ์ วิธีการสนทนากลุ่ม และวิธีการสังเกตที่ได้ผ่านการตรวจสอบ ความน่าเชื่อถือแล้ว จะถูกนำมาจัดหมวดหมู่ของข้อมูลตามประเด็นที่ศึกษา และทำการวิเคราะห์ ข้อมูล (Content Analysis) ตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยนำแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องที่ได้จากการ เก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลที่เป็นเอกสารมาประกอบการอภิปราย และนำเสนอผลการศึกษาใน รูปแบบการพรรณนาความ (Descriptive)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ รวมทั้งศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักได้แก่ ที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 1 คน ครูใหญ่ หรือประธาน หรือผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 1 คน คณะกรรมการแก่นนำรวมขับเคลื่อนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำและสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 50 คน และที่มหาวิทยาลัยจิตอาสาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 5 คน ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

ส่วนที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

ส่วนที่ 1 การดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

จากการศึกษาการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ โดยศึกษาการดำเนินงาน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ การวางแผน การจัดหน่วยงาน การจัดบุคลากร การอำนวยความสะดวก การประสานงาน การรายงานและการงบประมาณ ผลการศึกษาสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การวางแผน

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการร่วมมือปรึกษาหารือกัน มีการวางแผนการทำงาน โดยมีการจัดประชุมเป็นประจำทุกวันที่ 10 ของทุกเดือน ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมการเรียนการสอนกัน โดยมีการวางแผนการทำงานของการจัดกิจกรรมครั้งถัดไปในเรื่องของสถานที่ อาหาร การรับส่งผู้สูงอายุ ผู้ดำเนินรายการ การจัดกิจกรรมต่างๆ และมีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ โรงพยาบาลหลวงพ่อเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบางระกำ ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบลบางระกำ

จากการศึกษาการดำเนินงานด้านการวางแผนของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ไม่พบปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการวางแผนของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ รายละเอียดตั้งคำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“เราจะทำการประชุมวางแผนกันทุกๆวันที่ 10 ของทุกเดือนว่าครั้งต่อไป เราจะจัดการเรียนการสอนเป็นรูปแบบไหนกันดี ก็จะทำการประชุมกันแบบนี้เป็นประจำกับน้องๆนักพัฒนาชุมชน น้องทีมวิทยากรจากศน. อสม. และผู้สูงอายุเองเขาก็ช่วยวางแผนด้วยว่าเขาอยากจะทำกิจกรรมแบบไหนกันค่ะ ไม่มีปัญหาอะไรทุกครั้งก็คุยตกลงกันได้ค่ะ”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ไม่มีปัญหาอะไรครับ มีการประชุมวางแผนกันก่อนทำกิจกรรมทุกวันที่ 10 ของเดือน จะมีการประชุมกันของทุกฝ่ายทุกหน่วยงานในการดำเนินงานทำกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆของโรงเรียน ตัวผู้สูงอายุเองที่มาร่วมทำกิจกรรมเขาก็จะร่วมประชุมด้วยกัน”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“มีการวางแผนประชุมกันทุกวันที่ 10 ของเดือนก่อนเริ่มทำกิจกรรม ก็จะประชุมกันทุกคนทุกฝ่ายทั้งเจ้าหน้าที่ของอบต. คุณหมอ อสม. วิทยากร แล้วผู้สูงอายุเองก็ร่วมประชุมด้วย ใครเสนออะไรทุกคนก็ฟังแล้วก็ออกความคิดเห็นกันดีนะ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ทำประชุมวางแผนกันทุกคนทุกฝ่ายแหละก่อนทำกิจกรรมทุกวันที่ 10 ของทุกเดือน ไม่มีปัญหาอะไรนะที่ผ่านมา”

(อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“เขาจะปรึกษาหารือกันคุยกันกับคนที่มาเรียนเป็นประจำเลยก่อนเริ่มทำกิจกรรมกันทุกวันที่ 10 ทุกคนก็จะช่วยกันพูดบอกดี ไม่มีปัญหาอะไร”

(ผู้สูงอายุ, คำสนทนากลุ่ม, มกราคม 2562)

2. การจัดหน่วยงาน

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการกำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน และการกำหนดหน้าที่ในการทำงานอย่างชัดเจน จำนวน 4 หน่วยงาน ดังนี้

1. โรงพยาบาลหลวงพ่อบึง เป็น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลหลวงพ่อบึงจะกำกับดูแลและให้คำปรึกษาในการดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ และสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ มีส่วนร่วมในการวางแผน เสนอกิจกรรม การเรียนการสอนต่างๆกับทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำให้ตรงกับความต้องการของผู้สูงอายุ รวมถึงเข้าไปช่วยดูแลปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้สูงอายุ ดูแลในเรื่องการจัดกิจกรรมให้เป็นไปตามความต้องการของผู้สูงอายุ การทำหน้าที่เป็นวิทยากรเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร และสื่อสารเรื่องราวต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

3. องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำและกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ มีหน้าที่ในการเป็นคณะกรรมการและแกนนำของโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยทำหน้าที่ในการสนับสนุนงบประมาณให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุ การประชาสัมพันธ์ด้วยสื่อต่างๆ การสร้างเครือข่าย พบปะแจ้งข่าวสารขององค์การบริหารส่วนตำบล หรืองานราชการอื่นๆให้ผู้สูงอายุทราบ ซึ่งฝ่ายพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลจะเป็นหลักในการช่วยเรื่องการอำนวยความสะดวกให้แก่หน่วยงานต่างๆในการเข้ามาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆให้พร้อมสำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และช่วยดำเนินการจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายต่างๆในโรงเรียนผู้สูงอายุ

4. ทีมจิตอาสา ทำหน้าที่ในการเป็นทีมวิทยากรมาดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุให้เป็นไปตามตารางการเรียนการสอนและตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยทีมจิตอาสาจะมาจากหลายๆหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายทางสังคม ซึ่งทีมจิตอาสาของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำจะประกอบด้วย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบลบางระกำ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ ศูนย์การศึกษาอนุบาลและการศึกษาตามอัธยาศัย ตำบลบางระกำ วัดบางระกำ โรงเรียนวัดบางระกำ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางเลน โรงพยาบาลหลวงพ่อบึง

จากการศึกษาการดำเนินงานด้านจัดหน่วยงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ไม่พบปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการจัดหน่วยงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ รายละเอียดดังคำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“โดยปกติแล้วพี่จะมาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามตารางเรียนที่ได้มีการจัดไว้แล้วค่ะ ส่วนของพี่จะเป็นของ รพ.สต. จะให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ โภชนาการ การบริหารร่างกาย แล้วก็จะมีแจ้งข่าวสารของ รพ.สต. ส่วนกิจกรรมความรู้อื่นๆ เช่น สอนใช้คอมพิวเตอร์ สอนเศรษฐกิจพอเพียง ก็จะมีวิทยากรจาก กศน. วัด โรงเรียน เข้ามาช่วยกันจัดการเรียนการสอนให้กับผู้สูงอายุ หรือถ้าเป็นวัดความดัน ช่างน้ำหนักก่อนเริ่มเรียนก็จะเป็นที่ของอสม. เข้าจะมาทุกครั้งแล้วอสม. เขาจะเก็บเป็นสถิติของแต่ละคนไว้ทุกครั้ง มีการจัดหน้าที่ค่อนข้างชัดเจนค่ะ อบต.ก็จะช่วยในการจัดสถานที่อุปกรณ์ที่จะใช้ทำกิจกรรม และออกรับผู้สูงอายุตามบ้านให้ค่ะ ก็ไม่มีปัญหาอะไรค่ะ มีการจัดหน้าที่ค่อนข้างชัดเจนค่ะ”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“การจัดกิจกรรมก็จะมีมาร่วมมือจากทีมจิตอาสาที่มาจากหลายหน่วยงานในแต่ละเดือนจะมีอะไรบ้าง ทางอบต. จะเข้าไปประสานงาน ในส่วนของกิจกรรมเขาจะมีการแบ่งเป็นชั่วโมงๆในเรื่องของการให้ความรู้ต่างๆ เช่นทางรพ.สต. จะสอนในเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพให้กับผู้สูงอายุโดยจะแนะนำว่าควรจะทำอย่างไร รับประทานอะไร ทางอบต. จะเข้าไปดูในเรื่องของการให้ข้อมูลข่าวสารทั่วไป เช่นวันนี้จะมีใครมาศึกษาดูงาน สิทธิของผู้สูงอายุเอามาแจ้งผู้สูงอายุ แล้วก็ดูในเรื่องความเดือดร้อนต่างๆของผู้สูงอายุว่าต้องการอะไร อำนวยความสะดวกในเรื่องสถานที่ การเดินทางมาโรงเรียนของผู้สูงอายุ คนไหนไม่มีรถทางอบต. ก็จะมีรถไปรับ คิดว่าไม่มีปัญหาอะไรนะครับก็แบ่งส่วนงานกันชัดเจน”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“โรงเรียนผู้สูงอายุเรา มีการจัดหน่วยงานชัดเจนแบ่งกันทำงานจากหลายๆหน่วยงานช่วยกันก็เลยไม่มีปัญหา อบต.เองเขาก็มาช่วยทุกครั้งที่มีกิจกรรมแต่ละเดือน และก็ช่วยสนับสนุนงบประมาณด้วย คุณหมอก็จะมาสอนเรื่องสุขภาพ ออกกำลังกาย หรือบางทีน้องจากกศน. ก็มาสอนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง แล้วก็อสม. มาชั่งน้ำหนัก วัดความดัน ตรวจสุขภาพให้ทุกครั้งก่อนทำกิจกรรม หลังเสร็จกิจกรรมพักเที่ยงก็จะมีข้าวเลี้ยง โดยทางอบต. หรือบางทีก็ผู้สูงอายุเองที่เกิดเดือนนั้นมาให้เงินเป็นค่าอาหารกลางวัน ร้องเพลงเป่าเค้กวันเกิดร่วมกัน ผู้สูงอายุบางคนลูกหลานไม่ว่างมาส่ง ไม่มีรถมา ทางอบต.ก็มีรถรับส่ง”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“พี่ก็จะมาวัดความดัน ชั่งน้ำหนัก ตรวจสุขภาพผู้สูงอายุแล้วจดบันทึกไว้ทุกครั้ง ถ้าเกิดคนไหน มีความผิดปกติก็จะสอบถามอาการ แนะนำการดูแลตัวเองไปเบื้องต้น ส่วนเรื่องการสอนในแต่ละครั้ง ก็จะมีเจ้าหน้าที่ของ รพ.สต. กศน. แล้วก็ที่อื่นๆผลัดกันมาทำกิจกรรม ทางอบต.ก็จัดสถานที่ให้ พี่คิดว่าไม่มีปัญหาอะไรนะ เราก็จะจัดแบ่งหน่วยงานหน้าที่กันอยู่แล้ว”

(อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“เขาก็จัดแบ่งหน่วยงานกันชัดเจน ใครอยู่ส่วนไหน ทำอะไรเขาก็ทำของเขา นะ อสม.มา วัดความดันให้ อบต.เอารถไปรับ คุณหมอมาสอนเรื่องสุขภาพ เขาก็ทำแบบนี้ทุกครั้งเลย ไม่เห็นว่าจะมีปัญหาอะไร”

(ผู้สูงอายุ, คำสนทนากลุ่ม, มกราคม 2562)

3. การจัดบุคลากร

การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำจะมีการจัดสรรบุคลากรหลักจากแต่ละ หน่วยงานมาช่วยดำเนินงานกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยมีบุคลากรจาก 4 หน่วยงานหลัก ได้แก่ บุคลากรจากโรงพยาบาลหลวงพ่อบึง บุคลากรจากองค์การบริหารส่วน ตำบลบางระกำ บุคลากรจากกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และบุคลากรจาก ฝ่ายที่มจิตอาสา

จากการศึกษาการดำเนินงานด้านจัดบุคลากรของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ในขั้นตอนการจัดบุคลากรของโรงเรียนผู้สูงอายุ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคบุคลากรไม่เพียงพอในการ ดำเนินกิจกรรม เช่น ช่วงบริการอาหารและน้ำตอนกลางวัน หรือ ช่วงที่ต้องรองรับบุคคลจากหน่วยงาน ภายนอกที่เข้ามาศึกษาดูงานที่โรงเรียนผู้สูงอายุต้องใช้บุคลากรจำนวนมากทางองค์การบริหารส่วน ตำบลบางระกำจึงต้องจัดสรรคนทั้งหมดมาช่วย และในอนาคตจะต้องใช้บุคลากรเพิ่มขึ้นอีกเนื่องจาก ทางโรงเรียนผู้สูงอายุมีแผนการดำเนินงานที่จะเพิ่มกิจกรรมให้ผู้สูงอายุเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นให้กับเยาวชนคนรุ่นหลัง และเพิ่มกิจกรรมการเรียนการสอนที่ หลากหลาย โดยทางโรงเรียนผู้สูงอายุกำลังดำเนินงานประสานงานให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยมา ให้ ความรู้เพิ่มเติม ซึ่งแต่ละคนที่มาช่วยในการดำเนินงานต่างๆ ทั้งหมดไม่มีค่าตอบแทนใดๆทั้งสิ้น ทุกคนมา ทำงานด้วยหัวใจ เนื่องจากมองเห็นว่าผู้สูงอายุเปรียบเสมือนพ่อแม่ ญาติ พี่น้อง ที่ต้องตอบแทน พระคุณท่าน ในการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เห็นรอยยิ้มเสียงหัวเราะ

ความสุข ความสนุกสนานของผู้สูงอายุ ทำให้บุคลากรที่มาทำงานในหน้าที่ต่างๆมีความรู้สึกปลาบปลื้ม อิ่มใจ มีกำลังใจ และมีแรงใจอยากที่จะมาทำงานให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ รายละเอียดดังกล่าว คำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“เราอายุเยอะแล้วก็เห็นใจคนอายุเยอะด้วยกันนะ จะได้มีเพื่อน ช่วยกันดูแลกัน มาโรงเรียนก็ได้มาเจอเพื่อนรุ่นเดียวกัน พูดคุยกัน คือว่าก็เหมือนได้มาผ่อนคลาย ที่มาเป็นตรงนี้ก็อยากช่วยให้โรงเรียนมันดำเนินไปได้แล้วก็ได้มาทำกิจกรรมด้วย ก็อยากให้ทุกคนมีส่วนร่วมมีความสุขร่วมกัน เวลามาโรงเรียนก็ได้ความรู้ในเรื่องสุขภาพ คุณหมอก็จะสอนท่าออกกำลังกาย ทุกคนก็ไปทำตามกันที่บ้านอยู่นะ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“จำนวนบุคลากรถามว่าตอนนี้มีพอไหมมันก็พอนะ แต่ในอนาคตเราต้องทำกิจกรรมอย่างอื่น ตอนนีก็วางแผนไว้ว่าจะให้ผู้สูงอายุเป็นคนถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับเด็กๆ แล้วก็ให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยมาให้ความรู้เพิ่มอยู่ ตอนนี้นักเรียนยังพออยู่ ส่วนเรื่องกำลังใจในการทำงานมันสร้างในตัวของมันเอง เรารักในสิ่งที่ทำ แล้วแค่เสียงหัวเราะ รอยยิ้มของผู้สูงอายุ คนทำงานก็มีความสุขแล้ว”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ที่ต้องการให้ผู้สูงอายุได้มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ส่งเสริมทั้งสุขภาพจิตและสุขภาพกาย ผู้สูงอายุต้องได้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตัวเอง การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับเขา และมาแล้วต้องได้รอยยิ้มได้หัวเราะ ได้พบปะสังสรรค์พูดคุยกันระหว่างผู้สูงอายุด้วยค่ะ”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“พื่ออยากทำ ก็ทำด้วยใจ ก็คิดว่าผู้สูงอายุก็เหมือนพ่อแม่เรา ก็ญาติกันรู้จักกัน คนในชุมชนเดียวกันก็ช่วยกัน เราเห็นผู้สูงอายุมีความสุขสุขภาพแข็งแรง พี่ก็ดีใจ ”

(อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ก็เห็นเจ้าหน้าที่อบต. ทุกคนก็จะมาช่วยกันตักอาหารแจกตอนเที่ยง แต่เวลามีคนมาดูงานก็จะวุ่นวายหน่อย คนสอนส่วนมากจะเป็นคนเดิมๆ ก็เห็นใจคนทำงานนะบางทีเขาทำก็ไม่ได้เงินทำกันด้วยใจ”

(ผู้สูงอายุ, คำสนทนากลุ่ม, มกราคม 2562)

4. การอำนวยการ

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำจะมีการดำเนินงานร่วมกันหลากหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีผู้นำในการบังคับบัญชา ควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน สั่งการ โดยหน่วยงานหลักในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ได้แก่ โรงพยาบาลหลวงพ่อบึง องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ ฝ่ายกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และฝ่ายทีมจิตอาสา ซึ่งในแต่ละหน่วยงานจะมีผู้นำในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการสั่งการ และประสานงานไปยังฝ่ายต่างๆ ในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งในส่วนโรงพยาบาลหลวงพ่อบึง จะมีผู้อำนวยการโรงพยาบาลหลวงพ่อบึง เป็นผู้นำในการดำเนินงาน ควบคุมการปฏิบัติงานและดำเนินงานต่างๆ ดูแลการปฏิบัติงานของเครือข่ายทางสังคมต่างๆ ให้ปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ จะมีนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ เป็นผู้นำในการประสานงานติดต่อกับหน่วยงานต่างๆ และควบคุมสั่งการการปฏิบัติงานของงานพัฒนาสังคม ซึ่งงานพัฒนาสังคมจะมีหน้าที่โดยตรงในการดูแลด้านการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ และในส่วนของกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุ จะมีผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุทำหน้าที่เป็นผู้นำในการดูแลสั่งการ ควบคุมการปฏิบัติงานของคณะกรรมการให้เป็นไปตามแผนงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ

จากการศึกษาการดำเนินงานด้านการอำนวยการของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ไม่พบปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการอำนวยการของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ รายละเอียดดังคำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“การทำงานก็จะทำงานร่วมกันจากหลายๆหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายทางสังคมกันในแต่ละหน่วยงานก็จะมีผู้นำของตัวเองของอบต. เองเมื่อก่อนก็จะมีนายกอบต. เป็นผู้สั่งการประสานงาน ตัวกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุก็มีผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ รพ.สต. กับโรงพยาบาลก็จะมีผู้อำนวยการของเขาเองที่จะคอยดูแล ควบคุมการทำงาน คอยสั่งการคนของเขาให้ทำงานในหน่วยงานที่แตกต่างกันไป ฝ่ายอาสาสมัครเองแต่ละที่ก็จะมีหัวหน้าของเขาเหมือนกันๆ ก็เลยไม่มีปัญหาอะไรครับ”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ไม่มีปัญหาอะไรนะ พี่ก็ทำงานร่วมกันหลายที่ ปกติแต่ละที่เขาก็จะมีหัวหน้างานของเขาที่จะคอยสั่งการประสานงานกันในแต่ละหัวหน้าด้วยกัน แล้วก็ไปสั่งการลูกน้องให้ดำเนินงานตามที่ได้รับมอบหมายหน้าที่กันอีกทีค่ะ”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ปกติลูกน้องใคร ก็ทำตามเจ้านายสั่งให้ทำแล้วแต่ว่าเขาจะสั่งให้ทำอะไรตามหน้าที่งานของเขา ไม่เห็นว่าเขาจะมีปัญหาทะเลาะกันนะ”

(ผู้สูงอายุ, คำสนทนากลุ่ม, มกราคม 2562)

“พี่จะทำตามหัวหน้าส่วนงานอสม.ของพี่ซึ่งก็จะมี รพ.สต. กำกับดูแลอีกที ในโรงเรียนผู้สูงอายุการทำงานแต่ละหน่วยงานก็จะเป็นแบบนี้ไม่มีใครก้าวก่ายหน้าที่ใคร ก็เลยไม่มีปัญหาอะไร”

(อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

5. การประสานงาน

การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ มีการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ซึ่งได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน ได้แก่ 1. โรงพยาบาลหลวงพ่อบึงเป็น 2. องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ 3. ฝ่ายกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และ 4. ฝ่ายทีมจิตอาสา ซึ่งทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยแต่ละหน่วยงานมีหน้าที่ในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุที่แตกต่างกัน ซึ่งทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกันในการทำงานเป็นอย่างดี และทุกวันที่ 10 ของเดือนจะมีการประชุมกันในเรื่องของการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ โดยจะมีการประสานงานและแบ่งหน้าที่กันอย่างชัดเจน เพื่อให้การทำงานประสบความสำเร็จบรรลุตามเป้าหมาย

จากการศึกษาการดำเนินงานด้านการประสานงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ไม่พบปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการประสานงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ รายละเอียดดังคำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“พวกพี่ที่ทำงานส่วนใหญ่แล้วเราจะดึงเครือข่าย ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมค่ะ ก็จะเป็นโรงเรียน วัด กศน. ของตำบลบางระกำ ทางพี่ที่เป็น รพ.สต. ก็ทำงานร่วมกันทุกครั้งที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ก็พูดคุยประสานงานกันได้ไม่มีปัญหาอะไรค่ะ อย่างน้องที่ กศน. มาวันนี้

เป็นน้องใหม่ก็มาลองให้สอนเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงให้ผู้สูงอายุ พี่ก็นำสอนออกกำลังกายทำกิจกรรม แล้วทุกคนก็ช่วยกันต้กข้าว ตักน้ำ ให้ผู้สูงอายุในตอนพักเที่ยง”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ทางอบต. ทำงานร่วมกับหลายหน่วยงาน ก็ได้รับความร่วมมือจากทุกหน่วยงานที่เราประสานงานไปดีครับ โรงเรียนผู้สูงอายุที่ก่อตั้งมาก็ได้รับความอนุเคราะห์จากผอ.รพ.สต.กับผอ.โรงพยาบาลหลวงพ่อก่อนหน้านี้ ช่วยกันทำมา อบต.เข้ามาสนับสนุน ส่วนในเรื่องของกิจกรรมการเรียนการสอนก็จะเป็นทีมจิตอาสาฝ่ายอาสาสมัครช่วยๆกัน แบ่งๆกันเป็นชั่วโมงๆ เช่น ในเรื่องความรู้เกี่ยวกับสุขภาพการออกกำลังกาย ก็จะเป็นของรพ.สต. กศน.ก็มาสอนเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ประมาณนี้ ทางอบต.จะเข้าไปช่วยเรื่องประสานงานต่างๆ คอยทำหน้าที่สื่อราชการต่างๆให้กับทางโรงเรียนผู้สูงอายุ จัดสถานที่ รถรับส่ง”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“คนที่เริ่มต้นทำโรงเรียนผู้สูงอายุก็จะเป็นผอ.รพ.สต.กับผอ.โรงพยาบาลหลวงพ่อก่อนหน้านี้แล้วก็มีอบต.ด้วย ส่วนผมก็ได้รับเลือกเป็นตัวแทนจากผู้สูงอายุ มารับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ ก็ช่วยกันงานของโรงเรียนมาจะได้ทำได้ ก็ร่วมมือกันช่วยกันปรึกษาหารือกัน จากหลายหน่วยงานก็จะมี รพ.สต. อสม. กศน. เข้ามาช่วยสอนนะ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“คนที่ทำงานตรงนี้ก็มาจากหลายที่ เขาก็ทำงานร่วมด้วยช่วยกันดี”

(ผู้สูงอายุ, คำสนทนากลุ่ม, มกราคม 2562)

6. การรายงานผลการปฏิบัติงาน

การรายงานผลการปฏิบัติงานในหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้รับทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของภารกิจงานอย่างสม่ำเสมอ ในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จะมีการประชุมปรึกษาหารือกันทุกวันที่ 10 ของเดือน รวมทั้งจะมีการรายงานผลการดำเนินงานต่างๆให้กับผู้บริหารและสมาชิกในโรงเรียนให้ได้รับทราบถึงความต่อเนื่องของกิจกรรมและความเคลื่อนไหวต่างๆของงานสม่ำเสมอ ด้วยคำพูดวาจาโดยไม่ได้มีการรายงานผลเป็นแบบลายลักษณ์อักษร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำจะมีการสรุปกิจกรรมทุก 3 เดือน

ในการประชุมคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงาน โดยสรุปผลการดำเนินงานไปยังผู้บริหารเสนอต่อ
นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

จากการศึกษาการดำเนินงานด้านการรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล
บางระกำ ไม่พบปัญหาและอุปสรรคในขั้นตอนการรายงานผลการปฏิบัติงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ
ตำบลบางระกำ รายละเอียดดังกล่าวสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“ก็ไม่มีปัญหาอะไรเขาก็จะมีการประชุมทุกวันที่ 10 ของเดือนก็จะมีคณะกรรมการ ผู้นำ
หน่วยงาน ผู้สูงอายุ คนของอบต. เขาก็จะพูดบอกรายงานกิจกรรมที่เราทำครั้งนี้ ครั้งหน้า จะมีใครมา
ทำอะไร ผู้สูงอายุต้องเตรียมตัวยังไง ใส่ชุดแบบไหน นัดหมายกัน เขาก็จะพูดบอกก่อนเริ่มกิจกรรมใน
ห้องทุกครั้งนะ หลังทำกิจกรรมเขาก็จะมาสอบถามว่าชอบหรือเปล่า ผู้สูงอายุต้องการแบบไหนในครั้ง
ถัดไปทุกครั้งนะ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ทุกครั้งก่อนและเลิกกิจกรรมก็จะมีการประชุมรายงานผล พูดคุยสอบถามว่าวันนี้กิจกรรม
เป็นอย่างไรชอบหรือไม่ ต้องการให้ปรับปรุงอะไรครั้งต่อไป ทำการนัดหมาย แจ้งข่าวสารกันให้
ผู้สูงอายุเองและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับรู้ผลการดำเนินงานทุกครั้ง ส่วนของอบต.เองก็จะมีการสรุป
กิจกรรมทุก 3 เดือน ในการประชุมคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงาน โดยปกติจะสรุปผล
การดำเนินงานไปยังผู้บริหารเสนอต่อนายกอบต.”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“มีข่าวอะไรเขาก็บอกตลอดทุกครั้งที่มา ว่าครั้งหน้าจะทำอะไร ใครจะมาดูงาน ใส่เสื้อสีไหน
เขากลามทุกครั้งแหละว่าวันนี้สนุกไหม ชอบไหม ครั้งหน้าอยากทำอะไรถามตลอดบอกข่าวสารรู้เรื่องดี
เข้าใจไม่มีปัญหา”

(ผู้สูงอายุ, คำสนทนากลุ่ม, มกราคม 2562)

7. การงบประมาณ

งบประมาณหลักในการสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำได้มาจาก
การจัดสรรงบประมาณจากแผนงานเร่งรัดและผลักดันการพัฒนาคนตลอดชีวิต ผลผลิตประชาชน
ทุกกลุ่มวัยได้รับบริการสุขภาพเหมาะสม กิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัย ซึ่งเป็น

งบประมาณที่ทางโรงพยาบาลหลวงพ่อบริหารได้ทำการของงบประมาณมาจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานเขตสุขภาพที่ 5 และได้มาจากการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ

จากการศึกษาการดำเนินงานด้านการงบประมาณของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคในบางเดือนเงินไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย เนื่องจากได้งบประมาณสนับสนุนจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำจำนวนลดน้อยลง โดยพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำไม่สามารถจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนการดำเนินงานให้กับทางโรงเรียนผู้สูงอายุได้อย่างเพียงพอ เพราะยังไม่สามารถจัดสรรหาผู้มาดำรงตำแหน่งแทนนายคนเก่าที่หมดวาระไปได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ส่งผลทำให้มีข้อจำกัดในการขออนุมัติเงินมาสนับสนุนให้กับการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำได้อย่างเพียงพอ จึงต้องหาเงินเพิ่มเติมโดยทางโรงเรียนผู้สูงอายุจะนำสินค้าที่ผู้สูงอายุทำในกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ เช่น ตะกร้าสานเส้นพลาสติก กระเป๋าสานเส้นพลาสติก กระเป๋าผ้าต้นไม้ พวงมะโหตร ดอกไม้ผ้าใบบัว/ โคมบุปผา นำมาวางจำหน่ายให้กับผู้ที่มาศึกษาดูงานโรงเรียนผู้สูงอายุ และเงินรับบริจาคต่างๆ โดยทางโรงเรียนผู้สูงอายุจะมีการจัดทำบัญชีควบคุมการใช้จ่ายเงิน รายละเอียดดังกล่าวคำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“ทางอบต.เองก็จะจัดสรรงบประมาณให้กับทางโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นเดือน ซึ่งถามว่าเพียงพอไหมในแต่ละเดือน ก็แล้วแต่บางเดือน เพราะเรามีปัญหาขาดนายกอบต. ช่วงคสช.เพราะนายคนเก่าหมดวาระก็ยังไม่สามารถหาคนมาแทนได้ก็เลยอนุมัติเงินยาก ถ้าไม่พอส่วนมากก็จะมีเงินจากการขายของที่ผู้สูงอายุทำกันในกิจกรรมการเรียนการสอนพวกตะกร้าสาน กระเป๋าผ้า ที่ขายให้กับคนที่เข้ามาศึกษาดูงานที่โรงเรียนก็จะนำเงินตรงนั้นมาช่วย หรือบางที่วันเกิดผู้สูงอายุเขาก็จะเป็นเจ้าภาพเลี้ยงอาหารเที่ยงกัน ส่วนการทำบัญชีรายรับรายจ่ายทางโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นผู้ดูแลเอง”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“งบประมาณเราได้จากที่พี่ช่วยกับผอ.รพ.หลวงพ่อบริหารเป็นคนทำเรื่องเข้าไปของบประมาณจากเขตสุขภาพที่ 5 แล้วเราก็ได้รับงบประมาณลงมาทำเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุ แล้วก็จะมีเงินสนับสนุนจากทางอบต. หลังๆทางอบต. สนับสนุนเงินได้น้อยลงเราก็ำสินค้าที่ผู้สูงอายุเรียนทำกันในกิจกรรมมาขายให้กับคนที่มาศึกษาดูงานที่โรงเรียนเราก็ำเงินส่วนนั้นมาใช้หากเงินไม่เพียงพอค่ะ”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ปกติแล้วในเรื่องงบประมาณตรงนี้ทางอบต.จะสนับสนุนทุกเดือน แล้วก็จะมีเงินจากทางที่รพ. หลวงพ่อเป็นขอเงินสนับสนุนมาจากเขตสุขภาพที่ 5 มาได้ หลังๆยุคศสช. นี่มันมีข้อจำกัดในการขอ อนุมัติเงินเยอะทางอบต.บอกขออนุมัติเงินยากเลยได้เงินจากอบต.น้อยลง เงินโรงเรียนไม่ค่อยพอ ก็มีเงินจากการขายของของผู้สูงอายุทำกันขายได้จากคนที่มาดูงาน ก็เอามาใช้จ่ายช่วยกันให้กิจกรรม มันเดินได้นะ บางเดือนก็มีเจ้าภาพวันเกิดเลี้ยงข้าวเที่ยง”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“เงินก็มาจากอบต.หลังๆเงินอบต.ให้น้อยลงแล้วก็ทางรพ.หลวงพ่อเป็นกับผอ.อนามัยช่วยกัน หามาได้จากเขตสุขภาพที่ 5 แล้วก็จากขายของพวกนี้ที่เรียนทำกันก็ขายให้กับคนที่มาดูงานได้นิดหน่อย เก็บสะสมมาใช้จ่ายในโรงเรียน บางทีก็มีเจ้าภาพเลี้ยงข้าววันเกิด อย่างวันนี้ก็มีเจ้าภาพเลี้ยงข้าววันเกิด”

(ผู้สูงอายุ, คำสนทนากลุ่ม, มกราคม 2562)

ส่วนที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ 6 ข้อ ได้แก่ การมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง การมีเป้าหมายชัดเจนและมีภารกิจรัดกุมอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วม การมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง การมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และการมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม ผลการศึกษาสามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ผู้นำการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล หลวงพ่อเป็น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ และผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้สูงอายุ เนื่องจากโรงเรียนผู้สูงอายุก่อตั้งขึ้นมาได้จากการริเริ่มของผู้อำนวยการโรงพยาบาล หลวงพ่อเป็น และผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ ร่วมกันทุ่มเท เสียสละ มุ่งมั่นในการจัดทำโครงการของงบประมาณและขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานเขตสุขภาพที่ 5 และองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ ส่วนผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นผู้นำที่เป็นผู้สูงอายุในตำบลบางระกำที่มีความทุ่มเท เสียสละ มุ่งมั่นและเป็นผู้ที่ทำให้สมาชิกในโรงเรียนผู้สูงอายุเกิดความศรัทธาเชื่อถือในการดำเนินงานทำ กิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆของโรงเรียนผู้สูงอายุ รายละเอียดดังคำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“คนที่เริ่มต้นทำโรงเรียนผู้สูงอายุก็จะเป็นผอ.รพ.สต.กับผอ.โรงพยาบาลหลวงพ่อก็เป็นคนที่แล้วก็มีอบต.ด้วย ส่วนผมก็ได้รับเลือกเป็นตัวแทนจากผู้สูงอายุ มารับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ ก็ช่วยกันงานของโรงเรียนมาจะทำได้”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“พี่ช่วยกับผอ.รพ.หลวงพ่อก็เป็นคนที่แล้วช่วยกันคิดริเริ่มทำเรื่องเข้าไปของบประมาณจากเขตสุขภาพที่ 5 แล้วเราก็ได้รับงบประมาณลงมาทำเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุ แล้วก็จะมีเงินสนับสนุนจากทางอบต.”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

2. การมีเป้าหมายชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน คือ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลบางระกำให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน และดำเนินการทำกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 5 อย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเน้นกิจกรรมป้องกันการหกล้ม สมองเสื่อม และการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ ฝึกทักษะการใช้ชีวิตในวัยสูงอายุ การฝึกการทรงตัว การเคลื่อนไหวไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ ลดการติดบ้านติดเตียง จึงทำให้ผู้สูงอายุ ฟังฟังผู้อื่นลดลง รายละเอียดดังกล่าวคำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“พี่จะมาช่วยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกวันๆ 10 ของเดือน ตามตารางเรียนที่ได้มีการจัดไว้แล้วค่ะ พี่ต้องการให้ผู้สูงอายุได้มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ส่งเสริมทั้งสุขภาพจิตและสุขภาพกาย ผู้สูงอายุต้องได้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตัวเอง การออกกำลังกายที่เหมาะสมกับเขาและมาแล้วต้องได้รอยยิ้มได้หัวเราะ ได้พบปะสังสรรค์พูดคุยกันระหว่างผู้สูงอายุด้วยค่ะ”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“การจัดกิจกรรมก็จะมีการจัดทุกวันๆ 10 ของเดือนเป็นประจำ จัดการเรียนตามหลักสูตรกันล้ม กันลื่น ของเขตสุขภาพที่ 5 ”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“โรงเรียนผู้สูงอายุเรา มีการจัดกิจกรรมทุกวันที 10 ของเดือน ผู้สูงอายุที่มาร่วมก็มีความสุข สุขภาพดีกัน ได้ออกกำลังกาย ได้พบปะกันคุยกัน ไม่เหงาดี”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

3. การมีส่วนร่วม

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการร่วมกันประชุมวางแผนการทำงานเป็นประจำ ก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมการเรียนการสอนกัน มีการรวมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกัน ดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานในโรงเรียนผู้สูงอายุจากหลากหลายหน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลหลวงพ่อเป็น องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบาง ระกำ ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบางระกำ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และผู้สูงอายุที่เป็น สมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ทำให้เกิดความผูกพันและรู้สึกเป็นเจ้าของในโรงเรียน ผู้สูงอายุร่วมกัน รายละเอียดดังคำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“เราจะทำการประชุมวางแผนการทำงานร่วมกันทุกๆวันที่ 10 ของทุกเดือนแบบนี้ เป็นประจำกับน้องๆนักพัฒนาชุมชน น้องทีมวิทยากรจากกศน. อสม. และผู้สูงอายุเองเขาก็ช่วย วางแผนด้วยค่ะ ทุกคนทุกฝ่ายที่ทำอยู่ตรงนี้ก็ร่วมมือกันทำงานก็ผูกพันในที่นี่ค่ะ”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“มีการประชุมวางแผนร่วมกันก่อนทำกิจกรรมทุกวันที 10 ของเดือน ทุกฝ่ายทุกหน่วยงาน ตัวผู้สูงอายุเองที่มาร่วมทำกิจกรรมเขาก็จะร่วมประชุมด้วยกัน ก็ทำงานร่วมกันทุกคนก็เป็นส่วนหนึ่ง ของโรงเรียนผู้สูงอายุที่นี้ด้วยกัน”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“มีการวางแผนประชุมกันทุกวันที 10 ของเดือนก่อนเริ่มทำกิจกรรม ก็จะประชุมกันทุกคน ทุกฝ่ายทั้งเจ้าหน้าที่ของอบต. คุณหมอ อสม. วิทยากร แล้วก็ผู้สูงอายุเองก็ร่วมประชุมด้วย ทุกคนร่วมด้วย ช่วยกันทำงานเหมือนโรงเรียนเป็นบ้านหลังที่สอง”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“เขาจะปรึกษาหารือกันคุยกันกับคนที่มาเรียนเป็นประจำเลยก่อนเริ่มทำกิจกรรมกัน ทุกวันที่ 10 ทุกคนก็จะช่วยกันพูด ช่วยกันทำงาน คนมีอายุมากก็ชอบที่จะมาโรงเรียนดีกว่าอยู่บ้านเฉยๆมันน่าเบื่อ”

(ผู้สูงอายุ, คำสนทนากลุ่ม, มกราคม 2562)

4. การมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการกำหนดโครงสร้างหน่วยงาน โดยนำเครือข่ายทางสังคมทั้งภายในและภายนอกองค์กรมารวมกัน 5 หน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลหลวงพ่อบ้าน โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และฝ่ายทีมจิตอาสา ซึ่งผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ได้มาจากการคัดเลือกสมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ และกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ ได้มาจากตัวแทนของผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้านของตำบลบางระกำ ส่วนโรงพยาบาลหลวงพ่อบ้าน องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ และฝ่ายทีมจิตอาสา มาจากองค์กรภายนอกอื่นๆ มาประสานพลังร่วมกันในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ รายละเอียดดังกล่าวและคำสนทนากลุ่ม

“การทำงานก็จะทำงานร่วมกันจากหลายๆหน่วยงานที่เป็นเครือข่ายทางสังคมกัน แล้วก็มีตัวแทนจากผู้สูงอายุที่เขาเลือกกันมาเป็นผอ.โรงเรียน แล้วก็มีตัวแทนผู้สูงอายุจากแต่ละหมู่บ้านในตำบลนี้มาเป็นคณะกรรมการร่วมด้วย”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ที่ก็ทำงานร่วมกันหลายที่ค่ะ จะมีตัวผู้สูงอายุเองมาเป็นผอ.โรงเรียนด้วยค่ะ ก็ร่วมกันทำงานทั้งคนในคนนอกค่ะ”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

5. การมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลมีการทบทวนตนเอง และสรุปผลการทำงานเป็นระยะ โดยมีการรายงานผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนผู้สูงอายุให้กับผู้บริหารและสมาชิกในโรงเรียนได้รับทราบจากการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งจะมีการเรียนรู้จุดแข็ง จุดอ่อน สิ่งที่ดี

ปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น และนำมาพัฒนากระบวนการทำงานของโรงเรียนผู้สูงอายุสม่ำเสมอ เช่น ปัญหาและอุปสรรคในเรื่องงบประมาณบางเดือนของโรงเรียนผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ทางโรงเรียนผู้สูงอายุจึงหารายได้เสริมโดยการนำสินค้าที่ผู้สูงอายุทำในกิจกรรมการเรียนการสอนมาวางจำหน่ายให้กับผู้ที่มาศึกษาดูงาน ส่วนปัญหาและอุปสรรคในเรื่องบุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินงานทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำจึงดำเนินการจัดสรรคนทั้งหมดมาช่วยในบางช่วงกิจกรรมที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก และทางโรงเรียนผู้สูงอายุก็กำลังดำเนินงานประสานงานกับมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อมาร่วมเป็นภาคีเครือข่ายเพิ่มเติม รายละเอียดดังกล่าวคำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“มีการประชุมทุกวันๆ 10 ของเดือนก็จะมีคณะกรรมการ ผู้นำหน่วยงาน ผู้สูงอายุ คนของอบต. เขาก็จะพูดบอกรายงานกิจกรรมที่เราทำครั้งนี้ ครั้งหน้า เขาก็จะพูดบอกก่อนเริ่มกิจกรรมในห้องทุกครั้งนะ หลังทำกิจกรรมเขาก็จะมาสอบถามว่าชอบหรือไม่ ผู้สูงอายุต้องการแบบไหนในครั้งถัดไปทุกครั้งนะ ตอนนี้เงินโรงเรียนไม่ค่อยพอ ก็คุยกันว่ามีเงินจากการขายของที่ผู้สูงอายุทำกันขายได้จากคนที่มาดูงาน ก็เอามาใช้จ่ายช่วยกันให้กิจกรรมมันเดินได้นะ”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“ทุกครั้งก่อนและเลิกกิจกรรมก็จะมีการประชุมรายงานผล พูดคุยสอบถามว่าวันนี้กิจกรรมเป็นอย่างไรชอบหรือไม่ ต้องการให้ปรับปรุงอะไรครั้งต่อไป ผู้สูงอายุเองและทุกฝ่ายมีส่วนร่วมรับรู้ผลการดำเนินงานทุกครั้ง อย่างเรื่องงบประมาณบางเดือนไม่พอ ก็คิดช่วยกันหาเงินจากการขายของที่ผู้สูงอายุทำกันในกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับคนที่มาศึกษาดูงาน และเรื่องคนทำงานตอนนี้ก็วางแผนให้นักศึกษามหาวิทยาลัยมาให้ความรู้เพิ่มอยู่”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

6. การมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม

องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ มีหน้าที่ในการสนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำต่างๆ ดังนี้ ให้การสนับสนุนงบประมาณและช่วยดำเนินการจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุ สนับสนุนบุคลากรโดยให้บุคลากรทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายพัฒนาสังคมขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำมาเป็นหลักในการช่วยดำเนินการด้านต่างๆ ของโรงเรียนผู้สูงอายุ สนับสนุนสถานที่และอุปกรณ์สำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุ สนับสนุนการประสานสร้างเครือข่ายในการทำงานให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุ และให้

การสนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุในด้านการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับโรงเรียนผู้สูงอายุด้วยสื่อต่างๆ อีกทั้งยังให้การสนับสนุนยานพาหนะแก่โรงเรียนผู้สูงอายุใช้อำนวยความสะดวกผู้สูงอายุในการเดินทางมาโรงเรียนผู้สูงอายุ รายละเอียดดังกล่าวคำสัมภาษณ์และคำสนทนากลุ่ม

“ปกติแล้วในเรื่องงบประมาณตรงนี้ทางอบต.จะสนับสนุนทุกเดือน ส่วนการจัดกิจกรรมก็จะมีการร่วมมือจากทีมจิตอาสาที่มาจากหลายหน่วยงานในแต่ละเดือนจะมีอะไรบ้าง ทางอบต. จะเข้าไปประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ คอยทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้กับทางโรงเรียนผู้สูงอายุแล้วก็จะเข้าไปดูในเรื่องของการให้ข้อมูลข่าวสารทั่วไป เช่นวันนี้จะมีใครมาศึกษาดูงาน สิทธิของผู้สูงอายุเอามาแจ้งผู้สูงอายุ แล้วก็ดูในเรื่องความเดือดร้อนต่างๆของผู้สูงอายุว่าต้องการอะไร อำนวยความสะดวกในเรื่องสถานที่ การเดินทางมาโรงเรียนของผู้สูงอายุคนไหนไม่มีรถทางอบต. ก็จะมีรถไปรับ”

(นักพัฒนาชุมชน, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“อบต.เองเขาก็มาช่วยทุกครั้งที่มีกิจกรรมแต่ละเดือน และก็ช่วยสนับสนุนงบประมาณด้วย หลังเสร็จกิจกรรมพักเที่ยงก็จะมีข้าวเลี้ยง โดยทางอบต. ผู้สูงอายุบางคนลูกหลานไม่ว่างมาส่ง ไม่มีรถมาทางอบต.ก็มีรถรับส่ง”

(ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

“อบต.ก็จะมีเงินสนับสนุน แล้วก็ช่วยในการจัดสถานที่อุปกรณ์ที่จะใช้ทำกิจกรรม และออกรับผู้สูงอายุตามบ้านให้ค่ะ”

(ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ, คำสัมภาษณ์, มกราคม 2562)

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้เป็นการอธิบายถึงบทสรุป อภิปรายผลการศึกษาและข้อเสนอแนะงานวิจัยเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม” โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้มาประมวลความรู้และวิเคราะห์ตามแนวคิด ทฤษฎี ผ่านการนำเสนอการศึกษาในครั้งนี้ และคิดค้นข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อทราบถึงรูปแบบ การดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงาน ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงาน และข้อมูล ที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ สามารถนำไปใช้พัฒนาปรับปรุงการ ดำเนินงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด และองค์กรที่เกี่ยวข้องในการสนับสนุนให้โอกาส ในการพัฒนาของโรงเรียนผู้สูงอายุ อีกทั้งโรงเรียนผู้สูงอายุแห่งอื่นๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการ ดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุต่อไป

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาแนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบล บางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม โดยใช้วิธีการศึกษาเอกสาร การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก(In depth Interview) และการสนทนากลุ่ม(Focus Group) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ ที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 1 คน ครูใหญ่ หรือประธาน หรือ ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 1 คน คณะกรรมการแกนนำร่วมขับเคลื่อน โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำและสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 50 คน และทีมวิทยากรจิตอาสาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จำนวน 5 คน สามารถสรุปผลการศึกษา ออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 การดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

1.1 การวางแผน

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการร่วมมือกันปรึกษาหารือกันทุกครั้งก่อนทำ กิจกรรมจะมีการวางแผนการทำงานในเรื่องของ สถานที่ ผู้ดำเนินกิจกรรม อาหาร การรับส่งผู้สูงอายุ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ มีการดำเนินงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาคีเครือข่าย ทางสังคม และมีการกำหนดวันประชุมเป็นประจำทุกเดือนอย่างชัดเจน และไม่มีปัญหาอุปสรรคใน การดำเนินการวางแผน

1.2 การจัดหน่วยงาน

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการกำหนดโครงสร้างของหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน การกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน มีการจัดประชุมเพื่อวางแผนงาน แบ่งส่วนงานอย่างชัดเจน โดยมีหน่วยงานจากภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งมีทั้งหมด 4 หน่วยงาน ได้แก่ 1. โรงพยาบาลหลวงพ่เป็น 2. ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ 3. องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำและกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และ 4. ฝ่ายทีมจิตอาสา และไม่มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการจัดหน่วยงาน

1.3 การจัดบุคลากร

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการจัดกิจกรรมโดยมีบุคลากรจาก 4 หน่วยงาน ได้แก่ 1. บุคลากรจากโรงพยาบาลหลวงพ่เป็น 2. บุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ 3. บุคลากรจากกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และ 4. บุคลากรจากฝ่ายทีมจิตอาสา ซึ่งการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุมีปัญหาอุปสรรคบุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินกิจกรรม และในอนาคตมีแผนการดำเนินงานที่จะมีกิจกรรมเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องกำลังคนเพิ่มขึ้นตามภาระงานที่เพิ่มขึ้นด้วย โดยแต่ละคนที่มาช่วยงานในการดำเนินงานต่าง ๆ ล้วนแต่ไม่ได้รับค่าตอบแทนใดๆ ทุกคนมาทำงานด้วยใจ เพราะเห็นว่าผู้สูงอายุเปรียบเสมือนพ่อ แม่ ญาติพี่น้อง ที่ต้องตอบแทนพระคุณ ในการมาทำงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เห็นความสุข สนุกสนาน เห็นรอยยิ้มละเสียงหัวเราะของผู้สูงอายุ ทำให้บุคลากรที่มาทำงานมีกำลังใจในการทำงานให้กับโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

1.4 การอำนวยการ

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำจะมีการดำเนินงานร่วมกันจากหลายๆหน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลหลวงพ่เป็น องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ ฝ่ายกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และฝ่ายทีมจิตอาสา ซึ่งในแต่ละหน่วยงานจะมีผู้นำในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ มีการสั่งการ และประสานงานไปยังฝ่ายต่างๆในการดำเนินงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด และไม่มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการอำนวยการ

1.5 การประสานงาน

การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ มีการประสานงานร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐ และชุมชน ซึ่งได้มีส่วนร่วมในการทำงานร่วมกัน จำนวน 4 หน่วยงาน ได้แก่ 1. โรงพยาบาลหลวงพ่อเป็น 2. องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ 3. ฝ่ายกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ 4. ฝ่ายทีมจิตอาสา ซึ่งทุกหน่วยงานมีความสำคัญในการทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำประสบความสำเร็จและนำไปสู่เป้าหมาย และไม่มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการประสานงาน

1.6 การรายงานผลการปฏิบัติงาน

การรายงานผลการปฏิบัติงานในหน่วยงานเพื่อให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้รับทราบความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าของภารกิจงานอย่างสม่ำเสมอด้วยวาจาโดยไม่มี การรายงานเป็นลายลักษณ์อักษร แต่องค์การบริหารส่วนตำบลจะมีการสรุปผลการดำเนินกิจกรรมทุก 3 เดือน ในการประชุมคณะกรรมการติดตามผลการดำเนินงานโดยสรุปผลการดำเนินงานไปยังผู้บริหารเสนอต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบล และไม่มีปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการรายงานผลการปฏิบัติงาน

1.7 การงบประมาณ

งบประมาณหลักในการสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำได้มาจากการจัดสรรงบประมาณจากแผนงานเร่งรัดและผลักดันการพัฒนาคนตลอดชีวิต ผลผลิตประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับบริการสุขภาพเหมาะสม กิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัย ซึ่งเป็นงบประมาณที่ทางโรงพยาบาลหลวงพ่อเป็นได้ทำการของงบประมาณมาจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานเขตสุขภาพที่ 5 และได้มาจากการจัดสรรงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ ซึ่งมีปัญหาอุปสรรคในบางเดือนเงินไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย เนื่องจากได้งบประมาณสนับสนุนจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำจำนวนลดน้อยลง โดยพบว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำไม่สามารถจัดสรรงบประมาณมาสนับสนุนการดำเนินงานให้กับทางโรงเรียนผู้สูงอายุได้อย่างเพียงพอ เพราะยังไม่สามารถจัดสรรหาผู้มาดำรงตำแหน่งแทนนายกคนเก่าที่หมดวาระไปได้ เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของรัฐบาลในยุคคณะรักษาความสงบแห่งชาติ จึงต้องหาเงินเพิ่มเติมโดยทางโรงเรียนผู้สูงอายุจะนำสินค้าที่ผู้สูงอายุทำในกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ

นำมาวางจำหน่ายให้กับผู้ที่มาศึกษาดูงานโรงเรียนผู้สูงอายุ และเงินรับบริจาคต่างๆ โดยทางโรงเรียนผู้สูงอายุจะมีการจัดทำบัญชีควบคุมการใช้จ่ายเงิน

ส่วนที่ 2 ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

2.1 การมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลหลวงพ่อเป็น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ และผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำที่มีความทุ่มเท เสียสละ มุ่งมั่นในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ทำให้สมาชิกในโรงเรียนผู้สูงอายุเกิดความศรัทธาเชื่อถือในการดำเนินงานทำกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆของโรงเรียนผู้สูงอายุ อีกทั้งทำให้ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบลบางระกำ ศูนย์การศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัยตำบลบางระกำ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และวัดบางระกำ

2.2 การมีเป้าหมายชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

เป้าหมายของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีความชัดเจน คือ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลบางระกำให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน และมีการดำเนินการทำกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุ เขตสุขภาพที่ 5 อย่างต่อเนื่อง ทำให้คณะกรรมการและแกนนำของโรงเรียนผู้สูงอายุเข้าใจทิศทางการทำงานร่วมกัน เกิดความเป็นกลุ่มและความเป็นชุมชนผู้สูงอายุ ซึ่งจะเป็นพลังในการทำงานร่วมกันที่เข้มแข็ง

2.3 การมีส่วนร่วม

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการร่วมกันประชุมวางแผนการทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานในโรงเรียนผู้สูงอายุ ทั้งจากหน่วยงานต่างๆที่เป็นภาคีเครือข่าย และผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ทำให้เกิดความผูกพันและรู้สึกเป็นเจ้าของในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำร่วมกัน

2.4 การมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง

เครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำประกอบด้วย 5 หน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลหลวงพ่อบึง โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และฝ่ายทีมจิตอาสา โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้ 1) การสร้างเครือข่ายภายในกลุ่มหรือในสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุด้วยกัน โดยการคัดเลือกสมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมาเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ และตัวแทนของผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้านของตำบลบางระกำ มาเป็นกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำในโครงสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ และ 2) การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน องค์กรภายนอกอื่นๆ โดยโรงพยาบาลหลวงพ่อบึง องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ และฝ่ายทีมจิตอาสา มาเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำเช่นเดียวกัน เพื่อประสานพลังร่วมกันในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

2.5 การมีการเรียนรู้และพัฒนากิจการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบึงการทพทวตนเอง และสรุปผลการดำเนินงานเป็นระยะ โดยมี การรายงานผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนผู้สูงอายุให้กับผู้บริหารและสมาชิกในโรงเรียนได้รับทราบ จากการประชุมปรึกษาหารือกันเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งจะมีการเรียนรู้จุดแข็ง จุดอ่อน สิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น และนำมาพัฒนากระบวนการทำงานของโรงเรียนผู้สูงอายุสม่ำเสมอ

2.6 การมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม

องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ ให้การสนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ในเรื่องงบประมาณ บุคลากร สถานที่ อุปกรณ์ ประสานสร้างเครือข่าย ประชาสัมพันธ์ และ ยานพาหนะ ซึ่งการที่องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำให้การสนับสนุนดังกล่าวนี้เป็นสิ่งสำคัญที่สามารถผลักดันให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำเกิดขึ้นได้ และสามารถดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่น

อภิปรายผลการศึกษา

1. การดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

จากการศึกษาการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ตามแนวคิดของ ลูเธอร์ กุลิก และ ไลนอล อูริค Luther Gulick & Lyanal Urwick

ได้พัฒนาแนวคิดของ Taylor และ Fayol ที่เรียกว่า POSDCoRB โดยจะเห็นได้ว่าทางโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการดำเนินงานโดยเริ่มจาก การวางแผน (Planning : P) การจัดหน่วยงาน (Organizing : O) การจัดบุคลากร (Staffing : S) การอำนวยความสะดวก (Direction : D) การประสานงาน (Coordination : Co) การรายงาน (Reporting : R) และการงบประมาณ (Budgeting : B) ดังนี้

การวางแผน โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการดำเนินงานโดยเริ่มจากการวางแผน ซึ่งทุกฝ่ายทุกหน่วยงานจะต้องร่วมกันวางแผนให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน โดยโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการร่วมมือปรึกษาหารือกัน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน มีการจัดประชุมในวันที่ 10 ของทุกเดือนก่อนที่จะเริ่มทำกิจกรรมในวันที่ 10 ของเดือนถัดไป โดยมีการวางแผนการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานต่างๆ ซึ่งการวางแผนการทำงานจะสามารถบอกให้ทราบถึงปัญหาและโอกาสที่ปัญหาเหล่านี้จะเกิดขึ้น สามารถช่วยในการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายตามขั้นตอน ทำให้เกิดความมั่นใจ รวมทั้งทำให้ทุกฝ่ายดำเนินงานทราบถึงแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งถ้ามีการวางแผนที่ดีจะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้ตามเป้าหมายที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวัลลีย์ พุกษานอุมชัย (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของชมรมเริ่มจากการวางแผนกิจกรรมโดยมีการจัดประชุมคณะกรรมการทุกเดือน

การจัดหน่วยงาน โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการกำหนดโครงสร้างหน่วยงาน การแบ่งส่วนงาน การกำหนดหน้าที่อย่างชัดเจน มีการจัดประชุมเพื่อวางแผน แบ่งส่วนงานอย่างชัดเจน โดยมีหน่วยงานจากภาคีเครือข่ายร่วมกันดำเนินการจัดกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งมีจำนวน 4 หน่วยงาน ได้แก่ 1. โรงพยาบาลหลวงพ่อเป็น 2. ผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ 3. องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำและกลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และ 4. ฝ่ายทีมจิตอาสา ซึ่งถือว่าการจัดหน่วยงานเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงาน และทำให้หน่วยงานในภาคีเครือข่ายได้ทราบถึงขอบเขตการทำงานของตัวเองทำให้เกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน และสามารถลดความขัดแย้งในการดำเนินงานซึ่งการจัดหน่วยงานที่ดีจะทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและนำไปสู่ความสำเร็จได้ ซึ่งสอดคล้องตามคู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุของกรมกิจการผู้สูงอายุ (2559) เรื่องโครงสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุ จะต้องประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ 1. ที่ปรึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุ 2. ครูใหญ่หรือประธานหรือผู้อำนวยการของโรงเรียนผู้สูงอายุ 3. คณะกรรมการและแกนนำร่วมขับเคลื่อน 4. ทีมวิทยากรจิตอาสา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวรรยา ธรรมอภิพล, นันทิตา อ่อนละมัย, and จรรยา ตันเจริญ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัย

ความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค ส่วนหนึ่งเกิดจากการมีโครงสร้างองค์การที่ชัดเจน และมีระบบการดำเนินงานไม่ซับซ้อน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวัฒน์ เศรษฐยานนท์ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การทำงานเชิงรุกขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ในด้านการดูแลผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ในด้านการดูแลผู้สูงอายุที่มีการจัดโครงสร้างการทำงาน มีโครงสร้างองค์การที่ชัดเจน

การจัดบุคลากร บุคคลเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อนให้การดำเนินงานในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำประสบความสำเร็จ แต่ละหน่วยงานภาคีเครือข่ายจะจัดสรรตัวบุคคลมาเพื่อดำเนินงานกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้วยความยินดีและเต็มใจ โดยการจัดบุคลากรให้เหมาะสมกับการทำงานเป็นสิ่งที่สำคัญ เนื่องจากทำให้บุคคลสามารถดำเนินงานได้อย่างมีความสุขและสำเร็จลุล่วงแล้วยังส่งผลทำให้รักษาประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุไว้ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สวรรยา ธรรมอภิพล, นันทิชา อ่อนละมัย, and จรรยา ตันเจริญ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า การแบ่งฝ่ายงานที่ชัดเจนและเหมาะสมของเจ้าหน้าที่ เป็นปัจจัยประกอบที่ทำให้ชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แคประสบความสำเร็จ และแม้ว่าในปัจจุบันโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำยังไม่ประสบปัญหาบุคลากรไม่เพียงพอมากนัก แต่การดำเนินกิจกรรมผู้สูงอายุต้องอาศัยเจ้าหน้าที่จำนวนมากมาสนับสนุนดูแลในหลายกิจกรรม และในอนาคตโรงเรียนผู้สูงอายุมีแผนการดำเนินงานที่จะมีกิจกรรมเพิ่มเติมจึงจำเป็นต้องการกำลังคนเพิ่มขึ้นตามภาระงานที่เพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวัฒน์ เศรษฐยานนท์ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การทำงานเชิงรุกขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ในด้านการดูแลผู้สูงอายุ ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ในด้านการดูแลผู้สูงอายุ มีจุดอ่อน คือ บุคลากรไม่เพียงพอในการดำเนินงาน

การอำนวยความสะดวก โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำจะมีการดำเนินงานร่วมกันจากหน่วยงานภาคีเครือข่าย ซึ่งแต่ละหน่วยงานจะมีผู้นำในการบังคับบัญชา ควบคุมการปฏิบัติงาน สั่งการ และประสานงานไปยังฝ่ายต่างๆ อีกทั้งการเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ซึ่งการอำนวยความสะดวกจะทำให้เกิดการทำงานที่มีการสื่อสารที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่น และส่งผลให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวัฒน์ พฤษภาอูตมชัย (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัด

นครปฐม ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานของชมรมมีการอำนวยความสะดวกและประสานงานไปยังฝ่ายอื่นๆในการดำเนินงานให้สำเร็จ

การประสานงาน การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำให้ความสำคัญกับการประสานงานร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและชุมชน ซึ่งการประสานงานของทุกหน่วยงานในภาคีเครือข่ายมีความสำคัญทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยแต่ละหน่วยงานในภาคีเครือข่ายมีหน้าที่ในการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกันเป็นอย่างดี ซึ่งการประสานงานทำให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และไม่เกิดความซ้ำซ้อนในการทำงาน ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว ประหยัดเวลา และทำให้ทุกฝ่ายเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งถือว่าการจัดระเบียบวิธีการทำงานเพื่อให้งานและบุคลากรฝ่ายต่างๆ ร่วมมือกันในการปฏิบัติงานให้เกิดความสามัคคี และสามารถลดความขัดแย้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนาถ พรหมศวร (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง โรงเรียนผู้สูงอายุ มุมมองตามบริบทชุมชนท้องถิ่น สุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า นวัตกรรมโรงเรียนผู้สูงอายุประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมีความเป็นรูปธรรมยั่งยืนมากขึ้น เนื่องจากมีปัจจัยการมีส่วนร่วม คือการได้รับความร่วมมือทั้งจากภายในและภายนอกองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงนรินทร์ คำบุก (2558) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม อำเภอบางแพ จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยมประสบความสำเร็จ ส่วนหนึ่งเกิดจากมีกระบวนการในการดำเนินงานแบบการประสานงานร่วมกันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน สังคม ชุมชน และท้องถิ่น

การรายงานผลการปฏิบัติงาน โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการรายงานผลการดำเนินการต่างๆในการประชุมทุกวันที่ 10 ของเดือนให้กับผู้บริหาร คณะกรรมการฝ่ายต่างๆ และสมาชิกในโรงเรียนได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวของกิจกรรมด้วยวาจาเท่านั้น ซึ่งการรายงานด้วยวาจานั้นอาจจะยังไม่สามารถรายงานผลได้ครอบคลุมทั้งหมด โดยควรมีการจัดทำเอกสารการรายงานผลการดำเนินกิจกรรมในทุกรอบอย่างชัดเจน และเป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อจะได้ทราบถึงข้อดี ข้อเสีย ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรม และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสรวรยา ธรรมอภิพล, นันทิชา อ่อนละมัย, and จรรยา ต้นเจริญ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า การรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ เป็นปัจจัยประกอบที่ทำให้ชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แคประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวัลลี พุกษาอุตมชัย (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง

ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลอนแฝก จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินงานของชมรมมีการรายงานผลการปฏิบัติงานด้วยวาจาทุกเดือนในการดำเนินงานให้สำเร็จ

การงบประมาณ งบประมาณหลักในการสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำได้มาจากการจัดสรรงบประมาณจากแผนงานเร่งรัดและผลักดันการพัฒนาคนตลอดชีวิต ผลผลิตประชาชนทุกกลุ่มวัยได้รับบริการสุขภาพเหมาะสม กิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัย ซึ่งเป็นงบประมาณที่ทางโรงพยาบาลหลวงพ่อบริหารได้ทำการของงบประมาณมาจากสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานเขตสุขภาพที่ 5 และได้มาจากการจัดสรรงบประมาณบางส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงนรินทร์ คำปุก (2558) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม อำเภอบางขัน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ด้านปัจจัยนำเข้า โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยมได้รับงบประมาณสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยมเป็นหลัก บางส่วนจากภาคเอกชน ภาคีเครือข่าย และผู้มีจิตศรัทธา โดยในบางเดือนองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำมีข้อจำกัดในการขออนุมัติเงิน ทำให้โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีเงินไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย จึงต้องหาเงินเพิ่มเติมโดยทางโรงเรียนผู้สูงอายุจะนำสินค้าที่ผู้สูงอายุทำในกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ นำมาวางจำหน่ายให้กับผู้ที่มาศึกษาดูงานโรงเรียนผู้สูงอายุ และเงินรับบริจาคต่างๆ ซึ่งงบประมาณเป็นสิ่งสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกิจกรรม จึงอยากให้ภาครัฐ โดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามาดูแลสนับสนุนงบประมาณให้มากขึ้นและเพียงพอกับค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมเพื่อทางโรงเรียนผู้สูงอายุจะได้มุ่งในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สวรรยา ธรรมอภิพล, นันทิชา อ่อนละมัย, and จรรยา ตันเจริญ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค คือ งบประมาณไม่เพียงพอ

2. ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

จากการศึกษาปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

การมีผู้นำการเปลี่ยนแปลง โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด 3 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลหลวงพ่อบริหารเป็น ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบางระกำ และผู้อำนวยการโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งทุกคนล้วนเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่มี

ความทุ่มเท เสียสละ เล็งเห็นผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเป็นหลัก มุ่งมั่นในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลบางระกำให้เกิดขึ้นมาได้ และมุ่งมั่นที่จะสร้างสรรค์กิจกรรมต่างๆ ให้แก่โรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลบางระกำ จึงทำให้สมาชิกในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ เกิดความศรัทธาเชื่อถือในการดำเนินงานทำกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆ ของโรงเรียนผู้สูงอายุ และทำให้หน่วยงานและองค์กรต่างๆ เกิดการยอมรับศรัทธาเชื่อถือ ให้ความร่วมมือและการสนับสนุนการดำเนินงานต่างๆ ของโรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลบางระกำ โดยการมีผู้นำการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเป็นสิ่งที่สำคัญของความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวัลลีย์ พุกษาคุดมชัย (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมฯ ส่วนหนึ่งเกิดมาจากการที่มีผู้นำ มีจรรยาบรรณ จิตอาสา ทำงานด้วยความเสียสละ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยากร หวังมหาพร (2555) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ การวิเคราะห์ข้ามกรณี ผลการศึกษาพบว่า สิ่งนำไปสู่ความสำเร็จในการร่วมมือกันบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุส่วนหนึ่ง เกิดจากการที่มีผู้ก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นกลุ่มคลังสมอง หรือผู้อำนวยการที่มีต้นทุนทางสังคมและมีแรงบันดาลใจมุ่งมั่นในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ และมีผู้สนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุที่มีความน่าเชื่อถือได้รับการยอมรับจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การมีเป้าหมายชัดเจนและมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานไว้อย่างชัดเจน คือ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตำบลบางระกำให้อยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืน โดยการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนนั้นจะช่วยให้เกิดการกำหนดทิศทางการทำงานที่สร้างความเข้าใจร่วมกันของคณะกรรมการหรือแกนนำโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งจะทำให้เป็นพลังในการทำงานร่วมกันที่เข้มแข็ง และมีการดำเนินการทำกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุเขตสุขภาพที่ 5 อย่างต่อเนื่อง ถือเป็นกลไกหนึ่งในการเชื่อมโยงความเป็นกลุ่มและความเป็นชุมชนผู้สูงอายุให้เกิดขึ้น ส่งผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุให้บรรลุประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนาถ พรหมศวร (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง โรงเรียนผู้สูงอายุ มุมมองตามบริบทชุมชนท้องถิ่น สุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนผู้สูงอายุประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมีความเป็นรูปธรรมยั่งยืนมากขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการมีเป้าหมายหลักที่ชัดเจน และการจัดให้มีกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง

การมีส่วนร่วม หน่วยงานภายใน หน่วยงานภายนอก และผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ มีส่วนร่วมกันทั้งเป็นแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ โดยมีการร่วมกันประชุมวางแผนการทำงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และร่วมกันดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานต่างๆในโรงเรียนผู้สูงอายุ ซึ่งการมีส่วนร่วมกันดังกล่าวทำให้สมาชิกทุกคนเกิดการยอมรับในศักยภาพของกันและกัน เกิดความรู้สึกผูกพัน และเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำร่วมกัน ถือเป็นกลไกหนึ่งที่สำคัญของความสำเร็จในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฤทธิชัย แกมมาศ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝาย ตำบลสันกลาง อำเภอบ้านจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่าการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุวัดหัวฝายบรรลุสำเร็จตามเป้าหมายได้จากความร่วมมือของผู้สูงอายุ สมาชิกในครอบครัวของผู้สูงอายุ กลุ่มบุคคลอื่นๆในชุมชน และเครือข่ายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการกลุ่มในการส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการยอมรับในศักยภาพของทุกคนอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรนาถ พรหมสุวรรณ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง โรงเรียนผู้สูงอายุ มุมมองตามบริบทชุมชนท้องถิ่น สุรินทร์ ผลการศึกษาพบว่าโรงเรียนผู้สูงอายุประสบความสำเร็จในการดำเนินงานมีความเป็นรูปธรรมยั่งยืนมากขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากปัจจัยการมีส่วนร่วมขององค์กรภายในและองค์กรภายนอกให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน

การมีเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง เครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำประกอบด้วย 5 หน่วยงาน ได้แก่ โรงพยาบาลหลวงพ่อบึง เป็นโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ กลุ่มแกนนำผู้สูงอายุของหมู่บ้านในตำบลบางระกำ และฝ่ายทีมจิตอาสา โดยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ 1) การสร้างเครือข่ายภายในกลุ่มหรือในสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุด้วยกัน 2) การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงาน องค์กรภายนอกอื่นๆ มารวมกันเป็นโครงสร้างโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำในรูปแบบคณะกรรมการ มีการติดต่อสื่อสารกันตามแนวนอนและแนวตั้งทั้งการสื่อสารแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และมีการทำงานท่ามกลางความแตกต่างได้โดยไม่มี ความขัดแย้งเกิดขึ้น จึงเป็นการประสานพลังในการทำงานร่วมกันขององค์กรภายในและองค์กรภายนอกในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำที่มีความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยากร หวังมหาพร (2555) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ การวิเคราะห์ข้ามกรณี ผลการศึกษาพบว่า สิ่งนำไปสู่ความสำเร็จในการร่วมมือกันบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุส่วนหนึ่งเกิดจากการที่มีการจัด

โครงสร้างโรงเรียนเป็นรูปแบบคณะกรรมการ มีการติดต่อสื่อสารตามแนวนอนทั้งการสื่อสารแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และมีการทำงานท่ามกลางความแตกต่างได้โดยไม่มีความขัดแย้งเกิดขึ้น

การมีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การทบทวนตนเอง และสรุปผลการทำงานเป็นระยะ โดยมีการรายงานผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำให้กับผู้บริหารและสมาชิกในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำได้รับทราบจากการประชุมปรึกษาหารือกันทุกเดือนซึ่งจะเป็นการสื่อสารแบบที่ไม่เป็นทางการมากกว่าการสื่อสารแบบทางการ การใช้คำพูดสื่อสารที่ไม่เป็นทางการมากเกินไปมีความเหมาะสม เนื่องจากทำให้ทุกคนสามารถรับรู้และเข้าใจผลการปฏิบัติงานในโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำไปในทิศทางเดียวกันได้ง่ายมากขึ้น ทุกคนเข้าใจและมีการเรียนรู้จุดแข็ง จุดอ่อน สิ่งที่ต้องปรับปรุงพัฒนาให้ดีขึ้น และนำมาพัฒนากระบวนการทำงานของโรงเรียนผู้สูงอายุสม่าเสมอ จึงทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พวงนรินทร์ คำปุก (2558) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม้อ อำเภอบางบาล จังหวัดพะเยา ผลการศึกษาพบว่า ในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม้อประสบความสำเร็จ ส่วนหนึ่งเกิดจากการประเมินผลของการจัดการเรียนการสอน โดยจะนำผลการประเมินแจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบ และให้ผู้สอนได้นำไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนครั้งต่อไป

การมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหนุนเสริม องค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำ ให้การสนับสนุนโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำในหลายด้าน ได้แก่ งบประมาณ การสร้างเครือข่ายประชาสัมพันธ์ แจ่งข่าวสาร การอำนวยความสะดวกจัดเตรียมสถานที่และอุปกรณ์ให้พร้อมสำหรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และช่วยดำเนินการจัดสรรงบประมาณสำหรับค่าใช้จ่ายต่างๆ ในโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยการสนับสนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำต่างๆเหล่านี้สามารถผลักดันให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำเกิดขึ้นได้ และโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำสามารถที่จะดำเนินการเป็นไปได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกดแก้ว ตาสาโรจน์ (2560) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหม่มม่น ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุสนับสนุนให้การดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุประสบความสำเร็จ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะเข้ามามีส่วนรวมทุกด้านเท่ากัน ได้แก่ การแสดงความคิดเห็นและชี้แจงปัญหา การวิเคราะห์ข้อบังคับ

และหลักสูตร การร่วมวางแผน ดำเนินงานโครงการกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ปรับปรุง แก้ไขปัญหา และติดตามผลการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้

1. จากการศึกษาพบว่าบุคลากรในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีจำนวนไม่เพียงพอในการดำเนินงาน จึงควรมีการเพิ่มอัตรากำลังของบุคลากรให้เหมาะสมกับภาระงาน โดยการขอความร่วมมือภาคีเครือข่ายทางสังคมอื่นๆ ที่มีพื้นที่ตั้งใกล้เคียงโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการศึกษาพบว่างบประมาณที่ทางรัฐจัดสรรให้มีจำนวนไม่เพียงพอเท่าที่ควร ดังนั้นผู้อำนวยการและคณะกรรมการโรงเรียนผู้สูงอายุควรแสวงหาเครือข่ายกับบุคคลหรือองค์กรทั้งภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่เพื่อขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากร และอุปกรณ์ เพื่อให้โรงเรียนผู้สูงอายุมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง และรัฐควรให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณให้แก่โรงเรียนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น เพื่อให้เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต่างๆของโรงเรียนผู้สูงอายุ ส่งผลให้โรงเรียนผู้สูงอายุสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

3. จากการศึกษาพบว่าโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำมีองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำหนุนเสริมเป็นปัจจัยความสำเร็จส่วนหนึ่งที่สำคัญ ดังนั้นองค์การบริหารส่วนตำบลบางระกำควรให้การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร และอุปกรณ์ เป็นประจำทุกปีอย่างต่อเนื่อง และควรประสานความร่วมมือกับบุคคลหรือองค์กรทั้งภายในพื้นที่และภายนอกพื้นที่เพื่อให้การสนับสนุนด้านงบประมาณและกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุให้สามารถดำเนินงานและกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุได้อย่างสม่ำเสมอต่อเนื่อง

4. จากการศึกษาพบว่ามีการประสานงานร่วมกันจากหลากหลายหน่วยงานในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ จึงควรมีการเพิ่มช่องทางการติดต่อประสานงานที่ทันสมัยโดยใช้เทคโนโลยี และแอปพลิเคชันต่างๆ ในการติดต่อสื่อสาร เพื่อให้การติดต่อประสานงานกันมีความสะดวก รวดเร็ว และง่ายมากยิ่งขึ้น

5. จากการศึกษาพบว่าบุคลากรในการดำเนินงานไม่ว่าจะเป็นผู้นำหรือผู้ปฏิบัติมีความสำคัญในการผลักดันให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำประสบความสำเร็จ โดยบุคลากร

ทำงานโดยไม่ได้รับค่าตอบแทนในการทำงาน จึงควรมีการสร้างขวัญกำลังใจ แรงจูงใจ รวมถึงสร้างคุณค่าในตนเองสำหรับการทำงานเพื่อผู้อื่น เช่น การมอบรางวัล ใบประกาศเกียรติคุณ ฯลฯ ซึ่งจะทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำเป็นไปได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน

6. รัฐควรให้การสนับสนุนการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุในทุกตำบลของประเทศไทย โดยการกำหนดนโยบายให้องค์กรปกครองท้องถิ่นทุกแห่งมีหน้าที่ในการดำเนินงานจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ เนื่องจากการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุทั้งร่างกาย จิตใจ และสามารถลดภาวะพึ่งพิงของผู้สูงอายุลงได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุในบริบททางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุ

2. ควรศึกษาคุณภาพชีวิตของสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุ เพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุที่พึ่งพาตนเองได้

3. จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาปัจจัยที่ประสบความสำเร็จโดยรวม ไม่ได้มีการเจาะจงถึงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า ควรศึกษาเชิงปริมาณถึงการมีส่วนร่วมของโรงเรียนผู้สูงอายุในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ประกอบกับข้อมูลเชิงคุณภาพจากงานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อเพิ่มข้อมูลสนับสนุนด้านความสำเร็จของการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ด้านการมีส่วนร่วม หรือศึกษาปัจจัยด้านอื่นเพื่อค้นหาว่า ปัจจัยใดที่มีศักยภาพที่จะทำให้การดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุนั้นประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง

รายการอ้างอิง

- Hill, Charles W. L.;McShane, & Steven Lattimore. (2008). *Principles of management* (Patinya Thammueang, Trans. Fourth reprint ed.). New Delhi: Tata McGraw-Hill Publishing Company Limited.
- United Nations. (2016). *World Population Prospect, The 2015 Revision*.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2559). คู่มือโรงเรียนผู้สูงอายุ. กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2555). คู่มือเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) สำหรับผู้ประกอบการ SMEs กรุงเทพฯ
- เกตแก้ว ตาสาโรจน์. (2560). "การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ : กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลหม่อม". (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- จิรพัฒน์ จันทะไพร. (2549). ปัจจัยแห่งความสำเร็จ. Retrieved from www.gotoknow.org/posts/43566.
- จุฑาลักษณ์ แสนโท. (2560). "แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ กรณีศึกษา : โรงเรียนผู้สูงอายุ ตำบลนาราชควาย อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม". วารสารรัชต์ภาคย์(ฉบับพิเศษครบรอบ 23 ปี), 333-347.
- ธ สุนทรายุทธ. (2554). *ปรัชญาการบริหารจัดการ* (พิมพ์ครั้งที่ 1 ed.). กรุงเทพฯ: บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด.
- ปิยากร หวังมหาพร. (2555). "ความร่วมมือในการบริหารจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ : การวิเคราะห์ข้ามกรณี". (หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์), มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- พวงนรินทร์ คำปุก. (2558). "ความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลห้วยม อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย". (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต), มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2560). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2559*. กรุงเทพฯ: บริษัท พรินเทอริ จำกัด.
- ยุพิน ทรัพย์แก้ว. (2559). "การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุด้วยหลักสูตรโรงเรียนผู้สูงอายุของศูนย์ความเป็นเลิศด้านการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครศรีธรรมราช". วารสารการพยาบาลและการศึกษา, 9(2), 25-39.
- ฤทธิชัย แกมนาค. (2559). "รูปแบบการมีส่วนร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุของโรงเรียนผู้สูงอายุ วัดหัวฝาย ตำบลสันกลาง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย". วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์,

- 11(ฉบับพิเศษ (สหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)), 47-62.
- วรรณถ พรหมสุวรรณ. (2559). "โรงเรียนผู้สูงอายุ มุมมองตามบริบทชุมชนท้องถิ่น สุรินทร์". วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์.
- วันชัย มีชาติ. (2557). การบริหารองค์การ (พิมพ์ครั้งที่ 7 ed.). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิเชียร วิทญ์อุตม. (2558). การจัดการสมัยใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 2 ฉบับปรับปรุง ed.). จังหวัด นนทบุรี: บริษัท ธนรัชการพิมพ์ จำกัด.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2560). โครงการ "การถอดบทเรียนตัวอย่างที่ดีของโรงเรียนและชมรมผู้สูงอายุที่มีกิจกรรมถ่ายทอดความรู้". กรุงเทพฯ: เจพรีนธ์.
- สวรรยา ธรรมอภิพล, นันทิชา อ่อนละมัย, & จรรย์พร ดันเจริญ. (2561). "ปัจจัยความสำเร็จของชมรมผู้สูงอายุบ้านไร่แค จังหวัดเพชรบุรี". *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, ปีที่ 11(ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม - สิงหาคม 2561), 352-365.
- สิริวัฒน์ เศรษฐยานนท์. (2559). "การทำงานเชิงรุกขององค์การบริหารส่วนตำบลสนามจันทร์ในด้านการดูแลผู้สูงอายุ". (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สิริวัลย์ พุกษาอุตมชัย. (2560). "ปัจจัยความสำเร็จในการดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุตำบลดอนแฝก จังหวัดนครปฐม". (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน), มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุจิตรา จันทวงษ์. (2559). รายงานการดำเนินงานตามแผนการตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุข เขตสุขภาพที่ 5 ปีงบประมาณ 2559 จังหวัดนครปฐม รอบที่ 2 วันที่ 13-15 กรกฎาคม 2559. Retrieved from www.hpc4.go.th/inspect/web/fileupload/20160831154052HW2PUFML3157.pdf
- สุธี ขวัญเงิน. (2559). หลักการจัดการ. กรุงเทพฯ: บริษัท วี.พี.ริ้นท์ จำกัด.
- อนันต์ อนันตกุล. (2560). สังคมสูงวัย...ความท้าทายประเทศไทย. Retrieved from www.royin.go.th/wp-content/uploads/2017/12/สังคมสูงวัย3.pdf

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา

แนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview)

เรื่อง แนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการศึกษา เรื่อง แนวทางการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ โดยเป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกของ นางสาวรมน เหลืองสังวาล นักศึกษาปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ชื่อ-นามสกุล
2. เพศ
3. อายุ
4. อาชีพ/ตำแหน่ง
5. สถานภาพการสมรส

ส่วนที่ 2 ข้อมูลโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

1. โรงเรียนผู้สูงอายุเกิดขึ้นได้อย่างไร
2. โรงเรียนผู้สูงอายุก่อตั้งขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ใด
3. ใครเป็นแกนนำในการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุ
4. ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการก่อตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุและการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างไร

5. องค์ประกอบส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญในการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างไร
6. กิจกรรมหลักของโรงเรียนผู้สูงอายุมีกิจกรรมอะไรบ้าง

ส่วนที่ 3 เรื่อง การดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

1. การวางแผน (Planning)

- 1.1 โรงเรียนผู้สูงอายุมีการวางแผนการดำเนินงานอย่างไร
- 1.2 โรงเรียนผู้สูงอายุมีนโยบายหรือแนวทางการดำเนินงานอย่างไร
- 1.3 โรงเรียนผู้สูงอายุมีการกำหนดเป้าหมายไว้อย่างไร
- 1.4 ลักษณะของปัญหาและอุปสรรคที่พบในการวางแผนเป็นอย่างไร มีสาเหตุเกิดจากอะไร และมีแนวทางการจัดการปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

2. การจัดหน่วยงาน (Organizing)

- 2.1 โครงสร้างของโรงเรียนผู้สูงอายุเป็นอย่างไร
- 2.2 โรงเรียนผู้สูงอายุประกอบไปด้วยกลุ่มงานใดบ้าง
- 2.3 ลักษณะของปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดหน่วยงานเป็นอย่างไร มีสาเหตุเกิดจากอะไร และมีแนวทางการจัดการปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

3. การจัดบุคลากร (Staffing)

- 3.1 แต่ละตำแหน่งในโรงเรียนผู้สูงอายุมีหน้าที่ความรับผิดชอบในการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างไร
- 3.2 บุคลากรที่ดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุมีจำนวนเท่าไร เพียงพอต่อการดำเนินงานหรือไม่ เพราะอะไร
- 3.3 มีการให้รางวัล หรือส่งเสริมขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างไร
- 3.4 ลักษณะของปัญหาและอุปสรรคที่พบในการจัดบุคลากรเป็นอย่างไร มีสาเหตุเกิดจากอะไร และมีแนวทางการจัดการปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

4. การอำนวยการหรือการสั่งการ (Directing)

4.1 โรงเรียนผู้สูงอายุมีกระบวนการสั่งการงานอย่างไร

4.2 ผู้บังคับบัญชาหรือผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำอย่างไร

4.3 ลักษณะของปัญหาและอุปสรรคที่พบในการอำนวยการหรือการสั่งการเป็นอย่างไร มีสาเหตุเกิดจากอะไร และมีแนวทางการจัดการปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

5. การประสานงาน (Coordinating)

5.1 การดำเนินงานมีหน่วยงานใดที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการโรงเรียนผู้สูงอายุ

5.2 ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างไร

5.3 สมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างไร

5.4 มีการสร้างเครือข่ายทางสังคมภายในกลุ่มหรือสมาชิกโรงเรียนผู้สูงอายุด้วยกันอย่างไร

5.5 มีการประสานงานและทำงานร่วมกันกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนอย่างไร

5.6 ลักษณะของปัญหาและอุปสรรคที่พบในการประสานงานเป็นอย่างไร มีสาเหตุเกิดจากอะไร และมีแนวทางการจัดการปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

6. การรายงาน (Reporting)

6.1 มีการติดตามการดำเนินของโรงเรียนผู้สูงอายุในแต่ละครั้งว่าสำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือตามเป้าหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

6.2 มีการเรียนรู้และพัฒนาการดำเนินงานของโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องอย่างไร

6.3 ลักษณะของปัญหาและอุปสรรคที่พบในการรายงานและติดตามผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร มีสาเหตุเกิดจากอะไร และมีแนวทางการจัดการปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

7. การงบประมาณ (Budgeting)

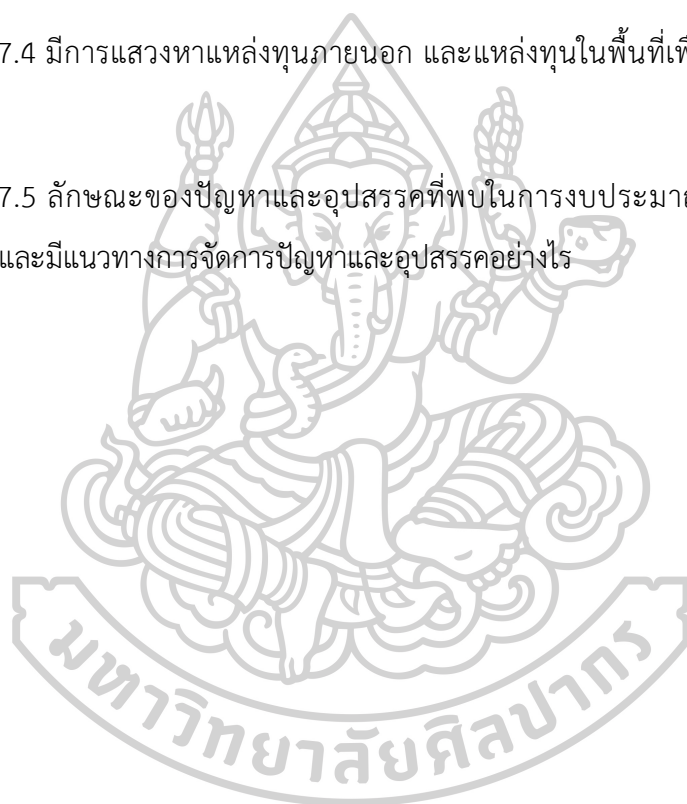
7.1 ผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการหาแหล่งทุนหรือบริหารทุนของโรงเรียนอย่างไร

7.2 โรงเรียนผู้สูงอายุได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนจากเครือข่ายทางสังคมต่างๆอย่างไร

7.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญในการสนับสนุนรายได้ต่อการจัดตั้งโรงเรียนผู้สูงอายุอย่างไร

7.4 มีการแสวงหาแหล่งทุนภายนอก และแหล่งทุนในพื้นที่เพื่อมาสนับสนุนกิจกรรมต่างๆอย่างไร.

7.5 ลักษณะของปัญหาและอุปสรรคที่พบในการงบประมาณเป็นอย่างไร มีสาเหตุเกิดจากอะไร และมีแนวทางการจัดการปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

ภาคผนวก ข
แบบสังเกตพฤติกรรม

แบบสังเกตพฤติกรรมการดำเนินงานและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ

พฤติกรรมการดำเนินงานและสภาพแวดล้อม	มี	ไม่แน่ชัด	ไม่มี
พฤติกรรมการดำเนินงาน			
การวางแผนก่อนการดำเนินงาน			
การดำเนินงานตามโครงสร้างองค์กร			
การมีภาวะผู้นำของผู้บัญชาการในการดำเนินงาน			
การประสานความร่วมมือของบุคลากร			
การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและการดำเนินงาน			
การรับฟังความคิดเห็น			
ความตั้งใจและความชำนาญในการปฏิบัติงาน			
การประเมินและติดตามผลการดำเนินงาน			
การบริหารจัดการงบประมาณและทรัพยากร			
สภาพแวดล้อม			
อากาศถ่ายเทสะดวก			
ขนาดห้องเรียนและห้องน้ำที่เหมาะสม			
การจัดแบ่งโครงสร้างพื้นที่ใช้สอยเหมาะสม			
มีสื่อ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก			
สถานที่มีความปลอดภัยและมีระบบรักษาความปลอดภัย			
ใกล้แหล่งชุมชนและมีความสะดวกในการเดินทาง			

เกณฑ์การประเมินพฤติกรรมการดำเนินงานและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนผู้สูงอายุตำบลบางระกำ มีดังนี้

- มี = ปรากฏพฤติกรรม หรือลักษณะของสภาพแวดล้อม
 ไม่แน่ชัด = พฤติกรรมและสภาพแวดล้อมที่ปรากฏมีความคลุมเครือ ไม่ชัดเจน
 ไม่มี = ไม่ปรากฏพฤติกรรม หรือลักษณะของสภาพแวดล้อม

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

(.....)

...../...../.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาววรมน เหลืองสว่าง
วัน เดือน ปี เกิด	21 กันยายน 2535
สถานที่เกิด	ราชบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมปลาย โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย จังหวัดนครปฐม พ.ศ. 2557 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ พ.ศ. 2560 กำลังศึกษาระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	54/4 หมู่ 1 ตำบลยางม่วง อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี 71120

